

Digitaliseret af / Digitised by

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
THE ROYAL LIBRARY

København / Copenhagen

Titel: Made in Denmark : Jobplan 2005 - 2015

Ophav:

Ressourcetype:

Ressourcetype:

Oprindelsesdato: 2005

Emne:Partiprogram, partiprogrammer, program

Opstilling: DA-småtryk. Politik 4

Relateret:

Relateret:

Copyright: Billedet er muligvis beskyttet af loven om ophavsret

Jobplan 2005-2015

Made in Denmark.

Indholdsfortegnelse

Førord	3
Made in Denmark	5
50.000 flere jobs på fire år – 100.000 flere om 10 år	11
Større beskæftigelse gennem lavere skat på arbejde	17
Aktiv arbejdsmarkedspolitik med flere jobs	21
Jobs til hele Danmark	27
Viden, vækst og udvikling	31
Mere og bedre uddannelse	37

Forord

Den socialdemokratiske vision er klar: Vi vil skabe et endnu bedre Danmark.

Et samfund, hvor alle kan få en uddannelse og et arbejde. Et land, hvor fællesskabet sørger for velfærd til alle. En nation, hvor trygheden giver plads til den nytænkning, der sikrer os fremtidens velfærd.

Danmark er et af verdens rigeste samfund - allermest fordi vi har opbygget et enestående sammenhold mellem den enkelte dansker og fællesskabet. For Socialdemokraterne har målet altid været, at der er brug for alle og plads til alle. Vi er et lille land, hvor alle hænder og alle hoveder skal være i sving.

Vi er kommet langt, men vi stræber altid efter at gøre det endnu bedre. Vi skal kæmpe for mere frihed, mere lighed og mere solidaritet - både for os selv og for vores børn og børnebørn. Vi skal være sammen om fremtiden.

En sund økonomi skaber et godt liv. Det gælder for samfundet. Det gælder for den enkelte. Når der er fremgang, skabes de jobs, som giver tryghed. Når der er tilbagegang, så mister folk deres arbejde, og humøret falder.

Vores mål er at skabe de allerbedste rammer, så der sikres uddannelse, arbejde og velfærd til alle - også i fremtiden.

Store udfordringer kræver sammenhængende og visionære svar. For 15 år siden udarbejdede vi *Gang i 90'erne* som vores oplæg til bekæmpelse af massearbejdsløsheden. Planen virkede - og vi skaffede jobs til 200.000 mennesker.

I dag står vi over for en ny og stor udfordring - globaliseringen. Titusinder af danske jobs risikerer at blive flyttet til udlandet, fordi lønnen er lavere. Vi skal igen tænke langsigtet og kreativt for at imødegå presset.

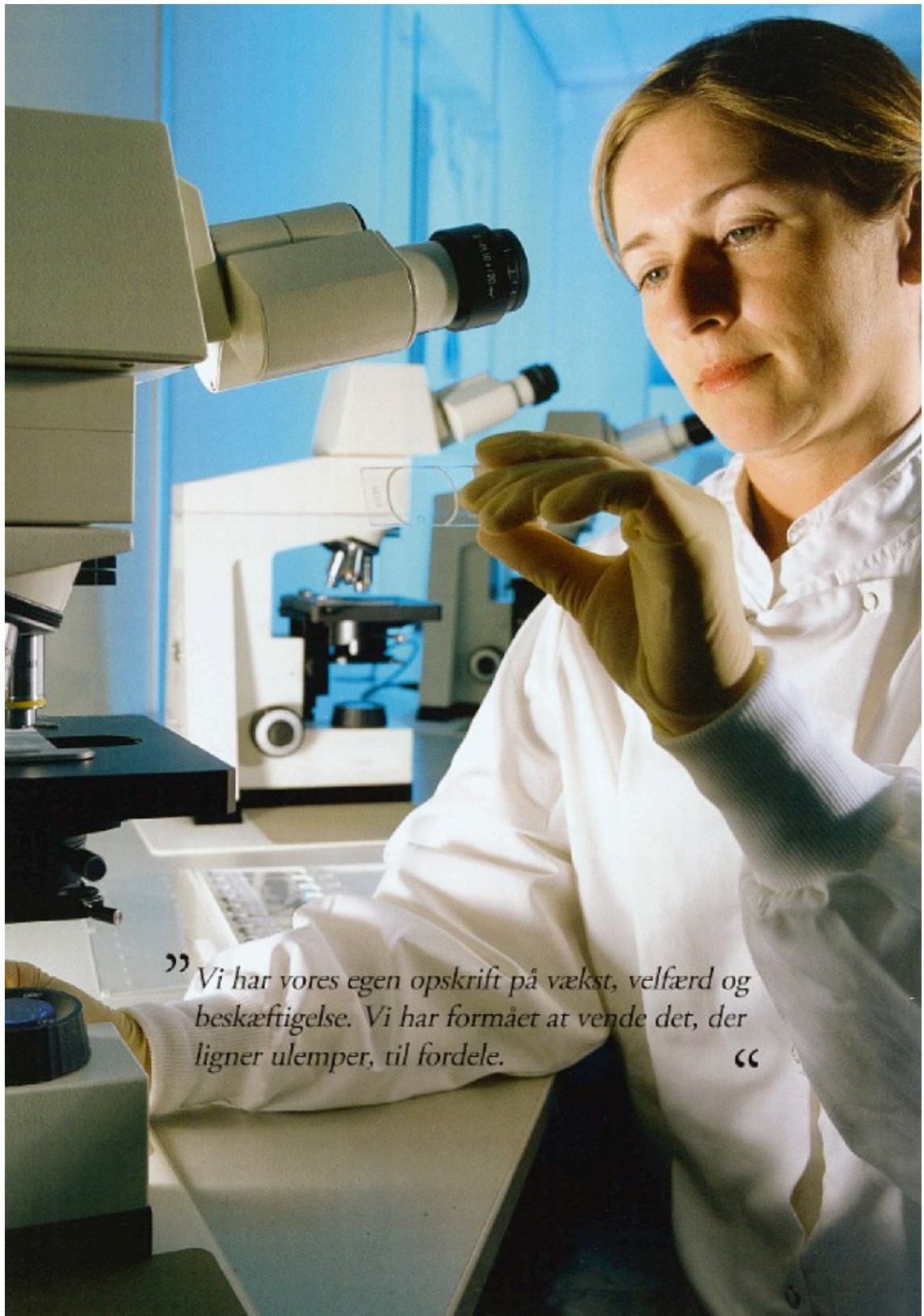
Vores svar er *Made in Denmark*. Det er Danmarks første politiske plan for, hvordan vi fornyer og forstærker velfærdssamfundet i en globaliseret verden.

Vores analyse er klar: Vi skal satse massivt på det, vi er bedst til. Nytænkning, handling og målrettede investeringer er vores løsning.

Vi lover en ny og bedre vej til danskere: Vores plan vil sikre 50.000 flere jobs allerede i den kommende valgperiode - og 100.000 flere jobs om 10 år. Det er ambitiøst og optimistisk, men vi ved af erfaring, at det er muligt at indfri sine mål, hvis man lægger den rigtige plan. Kravene er større til os end til andre partier - fordi vores vision er større: Uddannelse til alle - Job til alle - Velfærd til alle.

Med venlig hilsen

Mogens Lykketoft
Partiformand

” Vi har vores egen opskrift på vækst, velfærd og beskæftigelse. Vi har formået at vende det, der ligner ulemper, til fordele. “

Made in Denmark

Den danske opskrift

Skulle man tro de gængse anbefalinger om jobskabelse og styrkelse af konkurrenceevnen, måtte Danmark befinde sig i bundløs krise. Vi lever i en lille, åben økonomi med høje lønninger. Forholdsvis korte arbejdsuger. Forholdsvis lange ferier. En høj grad af social tryghed. En relativt stor offentlig sektor. En usædvanlig fair fordeling af velstanden. En høj organisationsprocent på et arbejdsmarked med stærke parter. Og et samfund med håndfaste krav til producenterne beskyttelse af miljø, arbejdstagere og forbrugere.

Alt sammen særpræg ved det danske samfund, som samler overvældende bred folkelig opbakning. Men også særpræg der går på tværs af de gængse anbefalinger. Alligevel lever danskere ikke af at klippe hinanden. Tværtimod regnes Danmark for et af verdens fem mest konkurrencedygtige lande. Vi har noget nær klodens højeste beskæftigelse af både mænd og kvinder. Vi klarer os fremragende på eksportmarkederne. Og vi har et solidt overskud på betalingsbalancen.

Forklaringen er, at vi har vores egen opskrift på vækst, velfærd og beskæftigelse. Vi har formået at vende det, der ligner ulemper, til fordele. Vi konkurrerer ikke på løn, men på viden, dygtighed og effektivitet. Med evne og vilje til hurtig omstilling virker markedskræfterne til vores fordel. Ikke fordi vi har givet dem frit løb. Men netop fordi vi har brugt samfundets kræfter konstruktivt. Med et fintmasket socialt sikkerhedsnet kan danske lønmodtagere finde tryghed i forandring på et arbejdsmarked uden

lange opsigelsesvarsler og udviklede ansættelsesbetingelser. Med lige adgang til gratis, livslang uddannelse sikres virksomhederne kvalificeret og innovativ arbejdskraft. Med et velorganiseret arbejdsmarked udveksles stor fleksibilitet med anstændige arbejdsforhold – til gavn for alle parter.

Trusler eller muligheder

Mange spørger i disse år, om den danske opskrift også kan sikre fremtidens jobs i en globaliseret verden, som forandres hurtigere og mere grundlæggende end nogensinde tidligere. Fakta er tvetydige. Gennem 1990'erne var globaliseringen hovedsagelig til gavn for Danmark. Som et lille land har vi som udgangspunkt stor fordel af åbne verdensmarkeder. Nye eksportmuligheder giver større velfærd – hvis man er i stand til at udnytte dem. Og undersøgelser har vist, at de mennesker, der blev ramt af virksomhedslukninger og udflytninger i 1990'erne, relativt hurtigt fandt nye – og i de fleste tilfælde bedre – jobs.

Men der er ingen garanti for, at den positive udvikling fortsætter. Nye konkurrenter fra eksempelvis de fremadstormende asiatiske økonomier melder sig med stor styrke på verdensmarkedet. Og med en voldsom satsning på uddannelse sigter man på at gøre sig gældende også i sektorer, som vi for ganske få år siden anså for relativt beskyttede. Eksempelvis vil Indien i 2010 være i stand til årligt at uddanne 500.000 nye ingeniører, som tilbyder deres arbejdskraft til 1/10 af lønniveauet herhjemme.

Fremtidsudsigterne er blevet analyseret på kryds og tværs. Regeringen skønner, at 100-200 jobs forsvinder ud af Danmark hver uge. På længere sigt viser flere analyser, at udviklingen kan blive langt mere voldsom. Eksempelvis har analysefirmaet Rambøll Management kortlagt fremtidsudsigterne for 1,5 mio. danske arbejdspladser. 375.000 jobs anses for "truede". Yderligere 728.000 anses for "sårbare". Kun 385.000 betragtes som "sikre".

Ingen kender de virkelige tal. Men situationen udvikler sig hele tiden. Og alt tyder på enorme forandringer. Dem kan vi ikke fravælge. Men om de melder sig som trusler eller muligheder, afhænger af vores egne politiske valg. Derfor har befolkningen brug for klare svar. Også på de store spørgsmål: Hvad skal vi leve af? Og hvilken samfundsopskrift giver vækst og beskæftigelse – såvel som velfærd – i en globaliseret verden?

Ord uden handling

Efter tre års regeringsledelse fra det politiske højre står det klart, at man ikke magter at løfte denne opgave. Der er ingen sammenhæng mellem ord og handlinger. VK-regeringen bygger på et kompromis mellem ideologi og politisk bekvemmelighed. Ideologisk anerkender man ikke, at velfærdssamfundet er en konkurrencemæssig fordel. Man anser det tværtimod for en belastning. Men politisk har man erkendt, at denne indstilling ikke kan følges åbent. Løsningen er derfor blevet et tilbud om garantier mod forandring på kort sigt. Med indbygget, men diskret sikkerhed for nedslidning af fællesskabet på langt sigt. Mest markant i form af skattestoppet, som hvert år indebærer en lille, men sikker indskrænkning af fællesskabets ressourcer.

Så man har hverken kunnet eller villet reagere effektivt på den stigende arbejdsløshed. Derfor har Danmark, siden VK-regeringen kom til, mistet 40-50.000 jobs i den private sektor. Derfor er beskæftigelsen i industrien næsten faldet med 10 pct. Derfor har vi for første

gang i 15 år en regering, som skal møde vælgerne med lavere beskæftigelse, end da man overtog ansvaret. Derfor har VK-regeringen skåret kraftigt ned på netop de dele af velfærdssamfundet, der retter sig mod fremtiden. 4 mia. kr. på uddannelsessystemet. 1 mia. kr. på daginstitutionerne. Godt 3,5 mia. kr. på miljøpolitikken. Derfor mødes fremtidens udfordringer med et imponerende opbud af syltekrukker og symbolpolitik som f.eks. Velfærdskommissionen og tænketanken Fremtidens Vækst.

Så Danmark har hårdt brug for en ny regering. Socialdemokratiet har måske hidtil heller ikke indset det fulde omfang af globaliseringens udfordringer. Også vi har måske for længe håbet, at en gradvis tilpasning af indsatsen var tilstrækkeligt. Men til forskel fra VK-regeringen vil vi gøre en helhjertet indsats for at forny og forstærke den danske opskrift på beskæftigelse i tide. Alternativet er mindre samfund, mere marked og større ulighed. Uanset om det siges åbent – eller gennemføres diskret. Vores værdier peger i den modsatte retning. De fordrer, at vi tager initiativet og skaber vej for det nye i stedet for at beskytte det gamle.

Vores plan

Vi har en plan for, hvordan det kan lade sig gøre. *Made in Denmark* er vores bud på, hvad der kræves for at forene velfærd og beskæftigelse i en globaliseret verden. Vores udgangspunkt er samarbejde. *Ikke* blokpolitik. Nye alliancer mellem offentlige og private, virksomheder og ansatte, politikere og befolkning. *Ikke* beskyttelse af økonomiske særinteresser. Nytænkning. *Ikke* fordomme og ideologisk vraggods. Selvransagelse og en klar analyse af problemerne. *Ikke* selvros, selvfølgeligheder, sminkede tal og urealistiske prognoser. Handling. *Ikke* tænkepauser, kommissioner og udvalg. Målrættede investeringer. Ledsaget af krav om reformer og resultater. *Ikke* vilkårlige grønthøsterbesparelser. Efterfulgt af lappeløsninger og trostepremier.

”Vores udgangspunkt er samarbejde. Ikke blokpolitik.“

Vores analyse er enkel: På et verdensmarked med nærmest total konkurrence om arbejdspladserne og en lynhurtig udvikling af nye produkter har et land som Danmark kun én chance. Vi må satse massivt på det, vi er bedst til. Og samtidig få rettet på de svagheder, der forhindrer os i at høste fuldt udbytte af vores styrkepositioner.

Fleere undersøgelser peger på, at Danmarks primære styrke er evnen til at sætte ind over for problemer af stor samfundsmæssig betydning, længe før markedet sætter en tilstrækkelig høj pris på deres løsning. Den mekanisme ligger bag nogle af de mest imponerende danske erhvervssucceser. F.eks. vind-industrien med 20.000 beskæftigede og en eksport, som langt overgår baconeksporten - det tidligere flagskib i dansk udenrigshandel. Bag denne succeshistorie ligger en tidlig forståelse af behovet for mere miljøvenlige og forsynings sikre energikilder.

En anden væsentlig dansk styrke er lønmodtagernes kompetencer. Det er klart påvist, at en overraskende stor del af Danmarks konkurrencekraft hviler på, at de dårligst uddannede i Danmark er langt mere kompetente end tilsvarende grupper i andre lande. Andre undersøgelser viser, at langt de fleste nye, givtige ideer i Danmark udklækkes "på gulvet" i virksomhederne. Konkurrencekraften hviler i høj grad på nøglemedarbejderes evne og vilje til at fremme en dynamisk udvikling. Til grund for disse egenskaber ligger et godt, gratis, fleksibelt og socialt retfærdigt uddannelsessystem.

Brug for en kursændring

Pointen er, at Danmark klarer sig på grund - ikke på trods - af anstændighed, ansvarlighed, tryghed, gensidig tillid og samarbejde. Det udgangspunkt bliver svigtet på en række felter i disse år. Ikke mindst derfor er kilderne til fremtidens vækst i fare for at tørre ud.

Innovationsrådet, hvor en række markante danske virksomheder samles om at udforme strategier for fremtidens konkurrenceevne, har udtrykt stor bekymring for "nedslidning" af de danske uddannelser. Det er et faktum, at den såkaldte restgruppe, der aldrig får en erhvervskompetencegivende uddannelse, ligefrem vokser. Og som det er påpeget af bl.a. fremtrædende erhvervsfolk, herunder Jørgen Mads Clausen fra Danfoss, er manglen på kvalitet og ressourcer helt ned i daginstitutionerne et overset problem, som kan koste dyrt på langt sigt. VK-regeringens svar har også på dette område været nedskæringer på næsten 1 mia. kr.

I stedet er kræfterne blevet brugt på at lette skatten for dele af erhvervslivet. Både indirekte med en mængde nye skattehuller, der beløber sig til adskillige mia. kr. Og direkte som da man modvilligt - efter tre års pres fra Socialdemokratiet - lukkede et skattehul, der præmierede udflytning af danske arbejdspladser. VK-regeringen vil bruge pengene - mere end 2 mia. kr. - på selskabsskattelettelse: bl.a. 700 mio. kr. til landets velpolstrede banker og forsikringsselskaber og 300-500 mio. kr. til A.P. Møller, Shell og Texaco, der i øjeblikket scorer milliarder i Nordsøen. Eller med lettelsen af dansk landbrugs jordskatter, der nu beløber sig til over 500 mio. kr. og fortsætter i de kommende år. Et initiativ, der af landbrugsminister Hans Chr. Schmidt, blev karakteriseret som "regeringens erhvervspolitik i en nøddeskal".

Med andre ord har man opfyldt alle ønsker hos den etablerede del af dansk industri og landbrug. Men svigtet de reelle behov hos de iværksættere, der skal skabe fremtidens arbejdspladser. Billedet er ikke kønt. Derfor sløres det med ord. Og med etableringen af en højteknologisk forskningsfond, der fokuserer på nano- og bioteknologi.

Begge dele har til formål at skabe tryghed og fortrosthed i den brede befolkning. Men på et falsk grundlag. Ideen om, at fremtidens jobs skaffes af nogle få forskere med fokus på nye teknologier, er i dansk sammenhæng illusorisk.

VK-regeringens investeringer i disse fremditeknologier er nærmest symbolske i sammenligning med de svimlende summer, der sættes i store multinationale koncerner. Når der tales om en fond på 16 mia. kr., er det rent blændværk. Indtil videre er fonden næsten tom. Den fyldes kun på langt sigt, hvis det lykkes VK-regeringen at gennemføre privatiseringer - af eksempelvis TV2 - til en værdi af det nævnte beløb. Og selv i så fald er det kun renteindtægterne, der går til forskning. Realiteten er derfor, at fonden næste år tilfører forskningen langt færre midler, end man har bevilget dansk landbrug i jordskattelettelse.

Fortid og fremtid - forskelle og ligheder

Vores plan er ganske enkelt at erstatte ord med handling på alle de punkter, hvor slaget om fremtidens jobs bliver afgjort. Det betyder også, at *Made in Denmark* er anderledes end tidligere tiders økonomiske planer og pøkker. Den sigter ikke alene på beskæftigelsen i den nærmeste fremtid, men også på at fremtidssikre selve fundamentet for, at Danmark kan forblive et samfund med høj beskæftigelse - uden at opgave sit særpræg. Derfor retter planens forslag sig ikke bare mod arbejdsmarkedet og muligheden for at foretage investeringer, der vil sætte gang i dansk økonomi. Men også mod en lang række nøglespørgsmål, der traditionelt ikke ville blive anset for direkte relevante i beskæftigelsespolitisk henseende. Eksempelvis uddannelse, produktion og anvendelse af viden, regionalpolitik - og sågar børnepasning.

I forhold til sidst, hvor vi med *Gang i 90'erne* foreslog – og siden gennemførte – en modoffensiv til fejlslagen borgerlig beskæftigelsespolitik, er situationen også grundlæggende anderledes. I 1993 havde problemerne fået lov til at udvikle sig længere og mere alvorligt end nu. Med 350.000 arbejdsløse var udviklingen sat helt i stå. Dengang lykkedes det at presse arbejdsløsheden ned under 145.000 mennesker. Efter godt tre års borgerlig ledelse er kurverne igen knækket den forkerte vej. Endnu er situationen langt fra ligeså alvorlig, som sidste gang Venstre og Konservative kastede tøjerne. Men til gengæld lever vi nu i en verden, hvor forandringer udefra kommer hurtigere og kraftigere til os end nogensinde før og med langt større konsekvens.

Derfor kan en passiv indstilling til beskæftigelsen langt hurtigere få langt større konsekvenser end tidligere. Ikke mindst fordi vi mærker nye konsekvenser af krisetendenserne. Med truslen om udflytning af arbejdspladser og et kraftigere globalt konkurrencepres er lønnedgang for første gang i nyere danmarkshistorie blevet et tema på arbejdsmarkedet. Det betyder, at voksende arbejdsløshed mærkes hurtigere og bredere. En begrænsning af mulighederne for at finde ny beskæftigelse øger risikoen for lønpres mod den del af arbejdsstyrken, der ikke direkte rammes af arbejdsløshed.

En ting, der imidlertid vil være fuldstændig velkendt og uforandret i forhold til tidligere tider, er Venstres og Konservatives reaktion på nytænkning og forslag om at investere i højere beskæftigelse. Her har vi udsigt til endeløse, ubegrundede spådomme om, at opsvinget kommer af sig selv og venter lige om hjørnet. Bortforklaringer om at problemerne alene skyldes påvirkninger udefra. Og ikke mindst nye varianter af påstanden om, at socialdemokratisk beskæftigelsespolitik vil få pengene til at "fosse ud af statskassen".

Det tager vi roligt. For vi mener det alvorligt, når vi taler om investeringer i fremtiden. Investeringer handler ikke bare om at sende flere penge. Men om at satse rettidigt, målrettet – og sikre sig fuldt udbytte af de midler, man råder over. Virkeligheden er, at befolkningen har et valg: **mellem** garantier mod forandring og løfter om særlige fordele til de bedst stillede **og** håb om en fremtid, hvor fællesskabet giver hele Danmark gevinst.

” Det nuværende opsving i privatforbruget er slet ikke selv bærende, og vi må næste år regne med en mere negativ påvirkning fra udlandet på dansk økonomi. “

Tidligere overvismand Claus Vastrup i Politiken 13. september 2001

50.000 flere jobs på fire år – 100.000 flere om 10 år

Siden sin tiltrædelse har VK-regeringen skiftevis annonceret, at opsvinget var lige om hjørnet – og at den stigende arbejdsløshed skyldtes problemer udefra. På det seneste har man tilmed strammet retorikken og annonceret, at vi med usvigelig sikkerhed har kurs mod en højere beskæftigelse end nogensinde tidligere i danmarkshistorien. Ingen af delene passer – desværre.

Det er for så vidt underordnet, hvor problemerne kommer fra. I en globaliseret verden er påvirkninger udefra ikke undtagelsen men reglen. Det er en ansvarlig regerings opgave at afbøde konsekvenserne. Det er ikke sket i Danmark. VK-regeringen vandt efter sine to første år ved magten Europamesterskabet i arbejdsløshed. Ingen af EUs øvrige 24 lande oplevede en tilsvarende vækst i arbejdsløsheden trods de samme påvirkninger udefra. Faktisk havde næsten halvdelen af EU-landene ligefrem faldende arbejdsløshed i denne periode.

Opsvinget lader fortsat vente på sig. Og VK-regeringens forårspakke i 2004 har ikke løst problemerne. Selv med ufinansierede skattelettelser for 10 mia. kr. er det ikke lykkedes at sætte tilstrækkelig gang i hjulene. I hvert fald ikke i Danmark, da langt den største del af det private merforbrug anvendes på udenlandske varer eller rejser.

Dansk økonomi er stærk. Det giver os muligheder for at føre en langt mere aktiv beskæftigelsespolitik – og ikke blot læne os tilbage i håb om, at de internationale konjunkturer skaber flere jobs.

Disse muligheder har VK-regeringen forsomt at udnytte i over tre år. Konsekvensen er tab af arbejdspladser og en overhængende risiko for, at arbejdsløsheden bider sig fast. Tiden er inde til en kursændring. Vi har sat os to mål for beskæftigelsen:

- 50.000 flere jobs de næste fire år.
- 100.000 flere jobs i løbet af de næste 10 år.

At nå disse mål kræver en bred vifte af initiativer. Her og nu drejer det sig i høj grad om at fremrykke offentlige investeringer, der kan understøtte fremgangen i beskæftigelsen.

Samtidig skal vi gøre op med den forestilling, at uddannelsesudgifter er en del af det almindelige offentlige forbrug. Fremover skal uddannelse opfattes som en investering i fremtiden. Det er helt sagligt. Investeringer i uddannelse giver et afkast, der er langt højere end den rente, der betales på den offentlige gæld.

På lidt længere sigt er udfordringen en anden. Det skyldes, at arbejdsstyrken i de kommende år vil være faldende. En faldende arbejdsstyrke er en stor udfordring, men det er også en historisk chance for, at mange af de, der i dag er henvist til overførselsindkomst, kan komme i arbejde. Mange fremstiller dette som et spørgsmål om at hindre adgangen til de offentlige overførselsindkomster. Det er det langt fra. Det afgørende er at skabe et reelt arbejdsmarked for dem, der i dag er henvist til overførselsindkomster alene på grund af nedslidning, alder, flygtninge- eller indvandrerbaggrund.

50.000 flere jobs de næste fire år

Der er de seneste tre år tabt 40-50.000 jobs i den private sektor. Og VK-regeringens optimistiske prognoser kan ikke skjule den sandhed, der samler bred enighed blandt kyndige og neutrale eksperter: Der er stor usikkerhed om, hvorvidt beskæftigelsen vil stige. Alle de usikkerhedselementer og forhindringer, der kan nævnes for den økonomiske udvikling – dollarkurs, oliepris, rente, politisk stabilitet, kampen mod terror mv. – peger alene i retning af lavere vækst og færre arbejdspladser.

Derfor er der brug for en satsning på offentlige investeringer. Med mindre man reelt accepterer den nuværende arbejdsløshed og de menneskelige og samfundsmæssige omkostninger, der følger heraf. Vi har brug for investeringer, der på kort sigt kan stimulere beskæftigelsen – og som på længere sigt vil gøre os til et stærkere og rigere samfund.

Den samlede effekt af forslagene til offentlige investeringer vil give et skub til beskæftigelsen i størrelsesordenen 25.000 flere jobs. En sådan kickstart af beskæftigelsen vurderes at være tilstrækkelig til at sikre en fremgang i den samlede beskæftigelse på 50.000 personer de næste fire år. Det er selvfølgelig afgørende løbende at følge og tilpasse investeringsniveauet under hensyntagen til, hvordan den samlede beskæftigelse udvikler sig.

Uddannelse

Mere og bedre uddannelse er det bedste, et moderne samfund kan investere i. Undersøgelser viser, at det giver bonus både i form af flere jobs, bedre offentlig økonomi og senere tilbagetrækning fra arbejdsmarkedet. Omvendt er der næppe tvivl om, at vi kom-

mer til at betale en høj pris på de selv samme punkter, hvis de senere års nedslidning af uddannelsessektoren fortsætter. Derfor foreslår vi et historisk økonomisk niveauløft af uddannelsessystemet på 1,7 mia. kr. Vi kræver samtidig valuta for de mange penge med en lang serie af reformforslag, som præsenteres i kapitel 7.

Forskning

Forskning betaler sig. Undersøgelser har vist, at offentlige forskningsinvesteringer i gennemsnit giver et afkast på 30 pct. Derfor skal vi leve op til den såkaldte "Barcelona-målsætning" om flere midler til forskning. Det betyder, at vi inden 2010 skal afsætte i alt 3 pct. af BNI til forskning. Heraf skal 1 pct. være offentligt finansieret. Efter et regeringsskifte vil vi lægge op til en bred politisk aftale om indfrielsen af denne målsætning.

Flere tog – til tiden

De fleste danske signal- og sikringsanlæg på jernbanenettet er af ældre dato. Mange forsinkelser skyldes, at de nuværende anlæg er forskellige og forældede. Med ordentlige signaler vil der blive plads til langt flere tog på jernbanenettet – og de vil komme frem til tiden. Analyser viser, at manglende regularitet koster samfundet ca. 1 mia. kr. årligt. Det er omkostninger, som mange danske lønmodtagere alt for ofte mærker konsekvensen af, mens de venter på landets perroner.

Nye anlæg vil forbedre regularitet og servicen i jernbanetraffikken. Det skønnes, at en total udskiftning vil koste ca. 7 mia. kr. De penge er hurtigt tjent ind igen. For øjeblikket afsættes der kun 250 mio. kr. årligt til opgaven. Det betyder, at hele forbedringen ikke opnås på

Table 1 Made in Denmark - nye offentlige investeringer

Mere og bedre uddannelse (1,7 mia. kr. årligt)

De offentlige forskningsbevillinger hæves løbende fra 10 mia. kr. i 2005 til 15 mia. kr. i 2010

Jernbaneinvesteringer: Flere tog – til tiden (7 mia. kr.)

Fremrykning af investeringer i skoler, uddannelsesinstitutioner, hospitaler og miljø (5 mia.kr.)

en gang – og at projektet bliver meget dyrt, fordi man hele tiden skal tilpasse ny og gammel teknologi. Alligevel nøler trafikministeren med en overflødig undersøgelse af værdien ved en hurtigere udskiftning. Efter et regeringsskifte er ventetiden forbi.

Skoler, sygehuse og miljø

Inden for en ramme på 5 mia. kr. vil vi sikre kommunerne fuld låneadgang til renovering og bygning af skoler og sygehuse samt løsning af større miljøopgaver. Det er åbenlyst, at alle tre områder lider under betydelige investerings efterslæb. Eksempelvis viser analyser, at alene landets skoler har et renoveringsbehov på mindst 3,2 mia. kr.

100.000 flere i beskæftigelse om 10 år

At skaffe jobs til 50.000 mennesker de næste fire år kan lade sig gøre ved en aktiv beskæftigelsespolitik.

På længere sigt bliver udfordringen imidlertid en anden. Det skyldes, at arbejdsstyrken bliver mindre. Det kan man beklage, men man kan også betragte det som en historisk chance for at skabe arbejde til de alt for mange mennesker, der i dag mod deres vilje er endt uden for arbejdsmarkedet. Forudsætningen er i høj grad, at man har evne og vilje til at holde en høj og vedvarende efterspørgsel på arbejdsmarkedet gennem en aktiv offentlig investeringspolitik.

Made in Denmark vil kunne skabe 100.000 flere jobs de næste 10 år. I tabel 2 er vist, hvordan det kan lade sig gøre til trods for, at arbejdsstyrken falder.

Beskæftigelsesudviklingen i tabel 2 er sammensat af følgende komponenter:

Arbejdsstyrken vil alene på grund af befolknings sammensætningen falde med 65.000 personer de kommende 10 år. En del af faldet vil blive modvirket af, at uddannelsesniveaulet (pkt. 2 i tabel 2) gradvist øges, fordi niveaulet hos de, der forlader arbejdsmarkedet, er lavere sammenlignet med de lidt yngre grupper, der endnu ikke er gået på pension, efterløn e.l. Uddannelseseffekten frem til 2015 får tilbagetrækningsalderen til at stige ca. 1/4 år.

Tages der – optimistisk – udgangspunkt i en arbejdsløshed i 2005 på ca. 165.000 personer, indebærer 40.000 færre arbejdsløse, at arbejdsløsheden kan reduceres til 125.000 personer i 2015. I 2001 nåede arbejdsløsheden ned på 145.000 personer, hvilket af mange vurderes som den strukturelle ledighed. En yderligere reduktion i den strukturelle arbejdsløshed på 20.000 personer over 10 år er et realistisk mål, når såvel arbejdsmarkeds- som beskæftigelsespolitikken styrkes væsentligt, jf. kapitel 4.

Tabel 2 Made in Denmark - beskæftigelsesudviklingen 2005-2015 (antal personer)

1. Faldende arbejdsstyrke pga. befolkningens alderssammensætning	-65.000
2. Uddannelseseffekt	25.000
Udgangspunkt (1-2)	-40.000
Bidrag til højere beskæftigelse:	
3. Lavere arbejdsløshed	40.000
4. Højere uddannelsesniveau	-10.000
5. Hurtigere afslutning af uddannelser	20.000
6. Mindre sygefravær	13.000
7. Bedre integration	25.000
8. Mindre nedslidning	37.000
9. Lavere skat på arbejde	15.000
I alt (1-9)	100.000

Det antages, at uddannelsesfrekvenserne øges med 10 procentpoint på alle niveauer som følge af planens forslag. Dette giver på kort sigt et fald i arbejdsstyrken. På lang sigt øges arbejdsstyrken dog i takt med det stigende uddannelsesniveau.

Det vurderes, at *Made in Denmark* vil kunne reducere den gennemsnitlige uddannelsesafslutningsalder med et år. Det vil svare til, at arbejdsstyrken øges med ca. 20.000 personer. At effekten ikke er højere skyldes, at mange studerende allerede i dag tæller med i arbejdsstyrken, idet de ofte varetager deltidsjobs. Endelig skal det bemærkes, at selv hvis uddannelsesafslutningsalderen reduceres med et år, vil Danmark fortsat være et af de lande, der bruger længst tid på at uddanne unge.

Mindsket sygefravær vil vise sig i form af længere arbejdstid, da syge indgår i beskæftigelsen. Det vil altså ikke vise sig i form af en antalsmæssig stigning i arbejdsstyrke/beskæftigelse. Planen indebærer en reduktion på godt 12 pct. af sygefraværet.

1990'erne viste, at et massivt pres på arbejdsmarkedet i form af faldende arbejdsløshed øgede integrationen af udlændinge på arbejdsmarkedet. En stigning på 25.000 personer de næste 10 år er lavt sat. Målet er, at etnisk oprindelse ingen betydning har for tilknytningen til arbejdsmarkedet.

Færre på førtidspension og en senere tilbagetrækningsalder kræver bl.a. en styrket arbejdsmiljøpolitik, der hindrer, at mange må stoppe med at arbejde i en relativt ung alder. Tilbagetrækningsalderen vurderes samlet at stige med et år de næste 10 år: ¼ år via stigende uddannelsesniveau, mens resten opnås gennem initiativer over for nedslidning. Hertil kommer, at der med indsatsen for 100.000 flere i beskæftigelse skabes et reelt arbejdsmarked for de

mange, der i øjeblikket ikke har nogen reel valgmulighed mellem efterløn og arbejde, efter de fylder 60 år.

Det er afgørende, at arbejdsmarkedet i de kommende år bliver langt mere opmærksomt på værdien af ældre medarbejdere. Det seneste års mange fyringsrunder har imidlertid igen forlænget vejen til denne nødvendige erkendelse. Bl.a. Vismændene har påvist, at tilbagetrækningsalderen og dermed virkningen af efterlønnsreformen fra 1998 i høj grad er afgjort af, om arbejdsløsheden stiger eller falder. Derfor vil faldende arbejdsløshed også skærpe virksomhedernes interesse for ældre medarbejdere. For Socialdemokratiet er målet, at arbejdsmarkedet er til rådighed for alle aldersgrupper, også seniorerne.

Skat

Socialdemokratiet fremlagde i marts 2003 et forslag til en omfattende skattereform, der sænker skatten på arbejdsindkomst. Siden er der sket flere ændringer i skattesystemet, og Socialdemokratiet og Radikale Venstre har fremlagt vores fælles løfte om et skatteløft.

Derfor vil der i den kommende valgperiode alene blive gennemført enkle, entydige lettelser i skatten på arbejde inden for rammerne af det kendte skattesystem. Lettelserne skal bidrage til større arbejdsudbud, de skal have en socialt afbalanceret profil, og de vil ikke blive finansieret med nye offentlige nedskæringer eller øget brugerbetaling. I lettelserne indgår forslaget om, at betalingen for børnepasning højst kan være 1.000 kr. om måneden pr. barn.

Finansministeriet har tidligere vurderet, at en skattereform - med det omfang Socialdemokratiets oprindelige skatteforslag havde - ville medføre en stigning i arbejdsstyrken på 20-22.000 personer. I *Made in Denmark* indregnes forsigtigvis kun en virkning på 15.000 personer ved lavere skat på arbejde.

De økonomiske vismænd har i flere år foreslået, at man forsigtigt indarbejdede nogle gevinster fra lavere skat på arbejde som finansiering af skattelettelserne. Traditionelt har vi været yderst skeptiske i forhold til at anvende sådanne dynamiske effekter, fordi regningen skal betales gennem nedskæringer og brugerbetaling, hvis de udebliver. På den anden side er vi åbne over for at diskutere sådanne effekter, hvis der samtidig kan laves en aftale om finansiering uden nedskæring og brugerbetaling, såfremt de dynamiske effekter mod forventning ikke viser sig.

Nyt syn på uddannelse og forskning

Der er brug for et opgør med den måde, hvorpå VK-regeringen anvender vores oprindelige plan for en holdbar økonomi – *Danmark 2010*.

I forhold til planen er VK-regeringen bagud med såvel beskæftigelsen som gældsafviklingen. Samtidig har VK-regeringen brugt de frihedsgrader, der lå i den oprindelige plan på skattelettelser og skattestop. Det eneste element i planen, VK-regeringen fastholder, er en lav vækst i det offentlige forbrug – og det bliver vel at mærke et ultimativt krav, som VK-regeringen tilmed har strammet i forhold til det oprindelige udgangspunkt.

Derfor misbruges 2010-planen i dag i praksis kun som en spareplan, der vil føre til et fattigere Danmark med færre jobs. Det var selvsagt det modsatte, der var SR-regeringens hensigt. De to mest graverende konsekvenser af VK-regeringens politik er:

- at det private forbrug stiger fem gange så meget som det offentlige forbrug. Den offentlige service kan i bedste fald kun følge med stigningen i antallet af brugere. Der er ingen mulighed for kvalitetsforbedringer – men ofte krav om forringelser. Det stigende private forbrug og den manglende kvalitetsforbedring af den offentlige service gør, at de rigeste vil vælge private løsninger af en højere kvalitet. Den udvikling skubber VK-regeringen yderligere til med indførelse af diverse fradragsmuligheder ved tegning af private forsikringsordninger.
- at investeringer i uddannelse og forskning opfattes på linie med andre offentlige udgifter, der blot skal holdes nede. Det er en yderst skadelig politik med langsigtede negative økonomiske konsekvenser. Det hænger sammen med, at investeringer i uddannelse – antageligt også forskning – har et højere afkast end den rentebesparelse på statens gæld, som besparelserne kan medføre. Arbejderbevægelsens Erhvervsråd har påvist det høje økonomiske afkast ved uddannelse. Investeringer i uddannelse vil kunne give en samfundsøkonomisk forrentning på 7 pct., hvorfor det bedre kan betale sig at øge uddannelsesniveaulet end at betale af på statens gæld her og nu.

Derfor foreslår vi, at offentlige udgifter til uddannelse og forskning fremover opfattes som investeringer i fremtiden og ikke som en traditionel økonomisk udgift for det offentlige. En sådan kursændring vil sammen med en aktiv beskæftigelsespolitik i de kommende år kunne løfte det danske samfund. Vi kan ikke spare os til en gylden fremtid.

” Der er fortsat behov for på længere sigt at tænke i meget mere omfattende ændringer for at lette skatten på arbejde og gøre vort samlede skattesystem mere robust over for globaliseringen. “

Større beskæftigelse gennem lavere skat på arbejde

For at styrke beskæftigelsen foreslår vi, at der i den kommende valgperiode gennemføres lettelser på 10 mia. kr. i beskættningen af arbejdsindsats og betalingen for børnepasning. Lettelserne vil ikke blive finansieret ved nedskæringer i den offentlige service eller ved højere brugerbetaling - heller ikke ved nye afgiftsbuketter eller stigende skatte tryk på ejerboliger.

Baggrund

Socialdemokratiet fremlagde for to år siden et forslag til en omfattende skattereform, hvis sigte netop var at sænke skatten på arbejdsindkomst. Siden har udgangspunktet ændret sig:

- VK-regeringen har gennemført en række ændringer af skattesystemet.
- Vi har sammen med Radikale Venstre fremlagt vores løfte om skatteløftet. Løftet betyder, at hverken ejendomsværdiskat, grønne afgifter eller brugerbetaling i procent må stige mere end lønninger, dagpenge og folkepension. Den del af de danske familiers budget, der betales på disse poster, vil ikke stige under en ny regering.
- Socialdemokraterne og De Radikale har med opbakning fra SF, Enhedslisten og Kristendemokraterne fremlagt forslag om alternativ anvendelse af de 2,8 mia. kr., som VK-regeringen vil anvende til at nedsætte selskabsskatten fra 30 til 28 pct. med efter at have lukket hullet med fradrag for under-

skud i udenlandske datterselskaber. Pengene investeres specielt i skole, uddannelse, forskning og billigere, miljøvenlig transport.

- Vi vil gennemføre, at der højst betales 1.000 kr. om måneden for at få sit barn passet. Det vil lette småbørnsfamiliernes økonomi, øge mulighederne for at tilpasse arbejdstiden til familiens behov, men også sikre at der for lavtlønnede er udbytte ved at arbejde, selv om man har små børn. En mindre del af udgiften til takstreformen finansieres ved at gøre børnechecken ens for alle børn under 18 år. Men samtidig hæves børnetilskuddet for enlige, pensionister og studerende til børn under 6 år. Den samlede virkning af disse lettelser er en meget stor forbedring for børnefamilier, der betaler høje institutionstakster.
- Vi vil forbedre ydelsen til pensionister med pensionstillæg, der i dag ikke får gavn af ældrechecken. Ældrechecken er ikke en tilfredsstillende løsning: den gives ikke til pensionister, der har haft en beskeden lønindtægt men har optjent fuld ATP, og den omfatter slet ikke førtidspensionister.

Der er fortsat behov for på længere sigt at tænke i meget mere omfattende ændringer for at lette skatten på arbejde og gøre vort samlede skattesystem mere robust over for globaliseringen. Denne diskussion vil fortsætte og måske modtage inspiration fra Velfærdskommissionen.

” Socialdemokratiets skattelettelser beløber sig samlet til 10 mia. kr. og finansieres uden nedskæringer og brugerbetaling. “

Skattereform

Men en ny regering under socialdemokratisk ledelse vil ikke forud for det næstkommende folketingsvalg, som formentlig finder sted i 2008 eller 2009, gennemføre store systemændringer som øget bruttoskat, aftrapning af fradrag, forhøjet bidrag til den særlige pensionsordning, systemændringer i pensionsbeskatningen eller særlig afgift på virksomhedernes værditilvækst.

I den kommende valgperiode vil Socialdemokratiet koncentrere sig om at gennemføre følgende lettelser i skatten på arbejdsindkomst inden for det kendte skattesystems rammer:

- Beskæftigelsesfradraget hæves markant allerede i 2006, hvilket reducerer skatten for alle beskæftigede svarende til ca. 3,2 mio. skatteydere.
- Mellemskatten afskaffes helt, og topskatprocenten hæves tilsvarende. Det vil give ekstra lettelser til ca. 900.000 skatteydere.
- Bundgrænsen for topskatten hæves med 20.000 kr., hvilket reelt betyder, at det fremover kun er bruttoindkomst udover 375.000 kr., der udløser topskat. Forslaget reducerer antallet af topskatteydere med 165.000 personer.

Det højere beskæftigelsesfradrag giver alle i arbejde skattelettelse på op til 2.000 kr årligt. Afskaffelsen af mellemskatten og den højere topskat giver en maksimal skattelettelse på 3.200 kr. Endelig betyder den højere bundgrænse for topskat en skattelettelse på maksimalt 4.200 kr., når den er fuldt gennemført.

Forslaget betyder, at der fremover i den typiske kommune betales 42 pct. op til 296.000 kr. og 43,7 pct. op til 375.000 kr. i bruttoløn. De nævnte procentsatser indeholder også betaling af arbejdsmarkedsbidrag og særligt pensionsbidrag.

Socialdemokratiets reformforslag finansieres uden nedskæringer og brugerbetaling.

Der investeres massivt i at bekæmpe skatteunddragelse og effektivt bruge reglerne for skatteansættelse af internationale virksomheder. Det vil i perioden kunne øge skatteprovenuet med over 3 mia. kr.

Yderligere 3 mia. kr. skaffes ved lavere sats for bygningsafskrivninger, særregler om driftsmiddelafskrivninger og lukning af huller i erhvervslivet avancebeskatning.

Der skaffes 3 mia. kr. ved at lægge loft på 100.000 kr. årligt over fradrag for bidrag til pensionsordninger med løbende udbetalinger. Det bremser en voksende spekulation i pensionsskatteflugt til sydlige himmelstrøg hos en lille gruppe meget højt lønnede.

Endelig vil der være en ikke ubetydelig selvfinansiering via virkningen på beskæftigelsen, således at summen af ændringerne vil forbedre statens finanser.

Nedsættelsen af skatten på arbejde og 1.000 kr.-loftet på daginstitutionsbetalingen vurderes at styrke beskæftigelsen med 15.000 personer.

Tabel 3 Socialdemokratiets skattereform (2006-priser)

Beskæftigelsesfradraget hæves

Beskæftigelsesfradraget hæves til 4,5 pct. af indkomsten (dog højst 13.300 kr.) i 2006. Fradraget udgør i dag 2,5 pct. af indkomsten (dog højst 7.200 kr.).

Mellemskatten afskaffes, og topskatten hæves

Mellemskatten på 6 pct. afskaffes, og topskatten hæves fra 15 til 21 pct. i 2006.

Bundgrænsen for topskatten hæves

Bundgrænsen for topskatten hæves gradvis med i alt 20.000 kr. i årene 2006-2009.

” En ny arbejdsmarkedspolitik skal i sig selv bidrage til at knække arbejdsløshedskurven. “

Aktiv arbejdsmarkedspolitik med flere jobs

Danmark har brug for en gennemgribende reform af arbejdsmarkedet. De ændringer, der er gennemført under VK-regeringen under overskriften *Flere i Arbejde*, har klart vist sig utilstrækkelige og må derfor grundlæggende revideres af en ny regering. Arbejdsløsheden er steget, og beskæftigelsen er faldet. En ny arbejdsmarkedspolitik skal i sig selv bidrage til at knække arbejdsløshedskurven. Men også til at sikre tilstrækkelig velkvalificeret arbejdskraft, når det rent faktisk lykkes at få gang i et virkeligt opsving. Derfor skal vi løse tre helt centrale problemer langt bedre:

- For det første har vi brug for en arbejdsmarkedspolitik, som ikke alene sikrer, at arbejdsløse står fuldt ud til rådighed på arbejdsmarkedet, men også giver den enkelte arbejdsløse målrettet hjælp til selvhjælp.
- For det andet er der brug for en ekstra indsats, når det gælder den del af arbejdsstyrken, der først og hårdest har mærket konsekvenserne af det voksende globale konkurrencepres. Uddannelse er et godt og rigtigt svar på udfordringerne. Men det kan ikke stå alene. Derfor skal vi skabe flere arbejdspladser til dem, der bare brænder for at komme i gang med et helt regulært job.
- Vi skal for det tredje være langt bedre til at forebygge massefyringer, og hvis skaden alligevel sker, og lokalsamfund sættes i chok, skal vi levere en mere effektiv og virkningsfuld hjælp.

Derfor er vi klar med en række forslag, som bør udgøre kernen i en ny arbejdsmarkedsreform.

Kompetencekort

Alle arbejdsløse udrustes ved tilmelding på det lokale arbejdsmarkedscenter med et personligt kompetencekort. Den enkelte får dermed en præcis kortlægning af sine muligheder på arbejdsmarkedet. De arbejdsløse, der først og fremmest råder over uformelle kompetencer – eksempelvis i form af langvarig praktisk erfaring – sikres ret til en realkompetencevurdering. Vurderingen skal enten munde ud i en formel autorisation af de pågældende kompetencer eller give ret til uddannelse med dagpenge, såfremt en kompetencegivende uddannelse kan erhverves med en begrænset supplerende indsats.

Senest efter seks måneders arbejdsløshed vurderes den lediges beskæftigelsesmuligheder. Arbejdsløse med udsigt til langtidsløshed sikres herefter ret til kompetencegivende uddannelse på dagpenge, hvis kompetencekortet indeholder "uudnyttede rettigheder" - dvs. hvis det kan godtgøres, at manglende uddannelse i sig selv forhindrer, at den pågældende opnår varig beskæftigelse.

Uddannelse i stedet for meningsløs aktivering

Uddannelsesaktivering er dyr, men virker bedst, når målet er varig beskæftigelse. Ufokuseret jobtræning med løntilskud er mindre effektivt. Men det er billigere og pynter på arbejdsløshedstallene. Derfor har VK-regeringen lagt loft over brugen af uddannelsesaktivering og sendt store grupper af arbejdsløse i midlertidig beskæftigelse med løntilskud. Tiden er inde til et klart brud med denne politik. Vi vil fjerne loftet over brugen af uddannelsesaktivering og gøre op med VK-regeringens aktiveringscirrus. Til gengæld skal vi sikre os, at samfundet og de arbejdsløse får valuta for pengene, når der sættes gang i uddannelsesaktiviteterne. Det kræver en målrettet indstilling til fordelene ved uddannelse.

Vægten skal først og fremmest lægges på at sikre den ledige kompetencegivende uddan-

nelse inden for fag med gode beskæftigelsesperspektiver. Der skal være særlige personlige eller arbejdsmarkedsrelevante begrundelser for at fravige dette princip. Det betyder ligeledes, at det først og fremmest er det ordinære uddannelsessystem, der skal stilles til rådighed for ledige. Retten til selvvalgt uddannelse bør fremover afhænge af den lediges placering på arbejdsmarkedet og stilles til rådighed for ledige udenfor flaskehalsområderne.

Brugen af uddannelsesaktivering skal samtidig suppleres med mere målrettet jobtræning, som sikrer den enkelte reelle muligheder og tilskyndelser for at komme tilbage i varig beskæftigelse. Hovedreglen i en jobtræningsplads bør være, at den ledige kan fortsætte i udstøttet ordinært arbejde efter endt jobtræning.

I samme forbindelse bør der gøres langt mere brug af jobrotationsordninger, som giver beskæftigede mulighed for efteruddannelse

og ledige en ny indgang til arbejdsmarkedet. Derfor skal jobrotationsordningen moderniseres og forenkles.

Samfundskontrakt og samfundsbidrag

En socialdemokratisk ledet regering vil insistere på, at de næsten uoverskuelige problemer med manglende praktikpladser og begrænset rummelighed på arbejdsmarkedet skal løses i løbet af næste valgperiode. Derfor vil vi straks efter et regeringskifte indkalde til trepartsdrøftelser med henblik på at sikre en hurtig afklaring af parternes bud på en løsning.

Hvis det viser sig umuligt at opnå hurtige og effektive aftaler, vil vi lægge op til at bruge lovgivningen for at etablere en virkningsfuld ordning. I den forbindelse vil virksomhederne få mulighed for at indgå en samfundskontrakt med det lokale arbejdsmarkedscenter. Indenfor rammerne af samfundskontrakten påtager den enkelte virksomhed sig efter eget valg en

række sociale forpligtelser: udbud af praktikpladser – også til voksenlærlinge – ansættelse af revalidender samt af medarbejdere i fleks- og skånejobs. På den baggrund udarbejdes et socialt regnskab i forbindelse med årsregnskabet. Hermed sikres også langt mere gennemsigtige administrative vilkår i forholdet mellem myndigheder og erhvervsliv.

Det sociale regnskab anvendes i forhold til virksomhedernes samfundsbidrag, som træder i stedet for alle erhvervslivets nuværende økonomiske bidrag til dele af arbejdsmarkedspolitikken, som f.eks. AER-bidraget. Bidraget fastsættes som en fast procentdel af virksomhedens lønsom. Løsningen af samfundssopgaver opføres på det sociale regnskab og udløser fradrag i samfundsbidraget. Overstiger fradragsbeløbet den indbetalte samfundsafgift, udbetales differencen til virksomheden.

Ordningen med samfundsbidrag, samfunds-kontrakter, sociale regnskaber og fradrag garanterer, at det fornødne antal praktikpladser og jobs på særlige betingelser tilvejebringes. Simpelthen ved at sætte pris på social ansvarlighed. Ordningen hviler i sig selv og bidrager ikke til statskassen. Den sikrer, at de virksomheder, som ikke vil løfte deres del af opgaverne, i stedet må bidrage økonomisk til det øvrige erhvervsliv. Mens de, der gerne tager et socialt ansvar, får mulighed for at gøre det til en god forretning.

Udrykning ved massefyringer

10.000 danskere rammes hvert år af massefyringer. Ofte som følge af udflytning af arbejdspladser. I dag mødes de af et restriktivt og bureaukratisk system, hvor man ikke kan regne med særlig hjælp og rimelige vilkår for at komme videre i arbejdslivet. I disse tilfælde skal virksomhederne have pligt til at give et ordentligt varsel og til at samarbejde med jobcenter og faglige organisationer, så der kan laves individuelle planer for den enkeltes fremtid på arbejdsmarkedet efter afskedigelsen.

Derfor vil vi sikre den enkelte ret til uddannelse i opsigelsesperioden i tilfælde af massefyringer og ret til at færdiggøre påbegyndt uddannelse. Samtidig skal der oprettes en varslingspulje på 100 mio. kr. Puljen skal sikre hurtig hjælp med ekstraordinære tilbud til de fyringstruede. Den skal desuden kunne anvendes til at skabe fundament for ny beskæftigelse i lokalområdet i samarbejde med den regionale udviklingsfond. Fonden beskrives nærmere i kapitel 5.

Servicejobs

VK-regeringen har afskaffet den succesrige servicejobordning. Her betalte staten 100.000 kr. af lønnen til langtidsledige over 48 år, som

dermed fik adgang til et job på ordinære vilkår i den offentlige servicesektor eller i udvalgte alment orienterede organisationer. I stedet bruger man u hæmmet læs af midlerne til aktivering af arbejdsløse i ufokuserede løntilskudsjobs for at pynte på arbejdsløshedsstatistikkerne. Den udvikling skal vendes. De arbejdsløse, der mange år for tidligt er på vej helt ud af arbejdsmarkedet, skal have en ny fair chance. Det sikres ved en genindførelse af servicejobordningen.

Hjemmeservice

Høje skatter på arbejde betyder, at det er alt for dyrt for helt almindelige danske familier at købe sig til service i dagligdagen. Samtidig går vi glip af gode ordinære jobs, som netop retter sig mod de grupper, der har det sværest på fremtidens arbejdsmarked. En oplagt løsning er naturligvis lavere skat på arbejde. Men det vil næppe i sig selv være tilstrækkeligt og bør derfor suppleres med fornyet brug af hjemmeserviceordningen. Undersøgelser viste, at den rent faktisk indfrie sit formål. Hjemmeservice trådte i stedet for sort arbejde. Den gav beskæftigelse for nogle tusinde kortuddannede, ledige og ofte mennesker af anden etnisk oprindelse end dansk. VK-regeringens nedskæring har næppe sparet statskassen for én eneste krone, for disse mennesker er enten gået ud i ledighed eller sort arbejde.

I en situation med udsigt til voksende beskæftigelsesproblemer for kortuddannede er det oplagt at sætte gang i ordningen igen. Det vil bidrage til større velfærd for de familier, der får råd til at bruge ordningen. Det vil bidrage til øget beskæftigelse på et ordinært, velordnet arbejdsmarked og derfor i alt væsentligt være selvfinansierende.

Bedre arbejdsmiljø

Der skal investeres i et bedre arbejdsmiljø. Et dårligt arbejdsmiljø medfører højere sygefravær og flere arbejdsskader. Der er brug for en markant forbedring af de redskaber, der fremmer et godt arbejdsmiljø. Et bedre arbejdsmiljø giver gevinster til samfundet, bedre konkurrenceevne til virksomhederne og et bedre arbejdsliv for den enkelte.

Der skal skrives mere effektivt ind over for virksomheder med et dårligt arbejdsmiljø. Arbejdstilsynets tilsyn skal styrkes med en prioriteret tilsynsindsats over for de væsentlige arbejdsmiljøproblemer. Afviklingen af Bedriftssundhedstjenesten (BST) skal stoppes, og på områder uden BST skal der som minimum etableres en rådgivningsforpligtelse, der er uafhængig af enkeltvirksomheders eller organisationers interesser. Der skal være en udvidet brug af administrative bøder ved overtrædelse af arbejdsmiljølovgivningen. Alle virksomheder med fem eller flere ansatte skal organisere deres arbejde for sikkerhed og sundhed i virksomheden eller gennem samarbejde med andre mindre virksomheder etablere en sikkerhedsorganisation.

Arbejdsmiljøforskningen skal øges, især overfor de nye arbejdsmiljøproblemer af psykisk art. Derfor skal der bl.a. forskes mere i arbejdsmiljøproblemer som stress og udbrændthed. Lovgivningen skal også strammes, så bl.a. ofrene for mobning og chikane får bedre erstatninger og sikres hjælp til at komme tilbage på arbejdsmarkedet.

Grundlæggende handler det om at øge trivslen på de danske arbejdspladser og bekæmpe de fysiske og psykiske skader, som ødelægger arbejdslivet for den enkelte, skaber store samfundsudgifter til sygdom og fremprovokerer tidligere afgang fra arbejdsmarkedet.

Bedre vilkår for supplerende arbejde til lavtlønnede efterlønnere

I dag modregnes supplerende arbejde time for time i efterlønnen. Det betyder reelt, at man ikke får noget ud af at arbejde som efterlønsmodtager, med mindre man kan tjene en meget høj timeløn. Er man gået på efterløn som 60-årig og har et supplerende job til en timeløn på 120 kr., vil man efter skat og modregning af efterløn få ca. 17 kr. pr. time.

Derfor foreslår vi, at man forbedrer mulighederne for, at efterlønsmodtagere kan have supplerende arbejde, selvom deres timeløn ikke er tårnhøj. Det kan f.eks. gøres ved, at efterlønsmodtagere kan tjene 30.000 kr., uden at der sker modregning i efterlønnen. Man kunne også forestille sig andre modeller.

Efter et regeringskifte vil det blive drøftet med forligspartierne bag efterlønsreformen. Det vigtigste er, at det skal kunne betale sig at arbejde ved siden af efterlønnen - også for lavtlønnede.

” Der er træk, at kineserne tager vores arbejde. Er der ikke snart nogle af dem, der bestemmer i det her land, der kan se, at der her går galt, hvis vi ikke slår bremsen b. Så vi ikke bliver et fuglereservat heroppe. Risikoen er, at vi bliver sociale tabere og posemænd. Men man føler sig jo helt magtesløs, for jeg kan jo ikke gøre noget.

“

Tove Jensen arbejdsløs fra Frederikshavn
Information 10. november 2004 (navnet ændret af avisen)

Jobs til hele Danmark

Danmark er et lille land. Men når det gælder globaliseringens betydning, er der langt fra de store byer til yderområderne. Centralt er globaliseringens fordele synlige og tilgængelige for mange. I yderområderne møder man ofte bagsiden af medaljen. Udflytning og virksomhedslukninger rammer skævt og kan pludselig sætte hele lokalsamfund i chok. Sådanne slag rammer dobbelt hårdt i lokalsamfund med få alternative beskæftigelsesmuligheder og begrænsede perspektiver for ny udvikling. I den situation kan udviklingens mange fordele og muligheder forekomme uden for rækkevidde.

Der tales konstant om en ny og bedre indsats for at skabe vækst og beskæftigelse i disse områder. Uden sammenhæng mellem ord og handling. I de senere år har man ligefrem skåret ned på indsatsen. Efter et regeringskifte skal det være alvor. Vi vil bygge vores indsats på en præcis kortlægning af regionale styrker og svagheder ved den danske erhvervsudvikling. Særligt sårbare områder skal sikres ekstraordinære bidrag fra fællesskabet – ikke til at bremse udviklingen, men til at få fat i rattet og styre i retning af nye jobs.

Mange fremhæver nødvendigheden af at fremme såkaldte "erhvervs-klynger", hvor virksomheder og uddannelsesinstitutioner skaber et regionalt kraftcenter på grundlag af den særlige erfaring og indsigt, der er til stede i det pågældende område. Tanken er helt rigtig – desværre har VK-regeringen svigtet den. Men i yderområderne må det være en underlig fornemmelse at lægge øre til debatten.

For her er mulighederne for at skabe vækst med udgangspunkt i vidensinstitutioner stærkt begrænsede. Derfor skal vi investere i yderområdernes fremtid. Uddannelse kan være nøglen til en ny start i de områder, der indtil videre har tabt på udviklingen. Efter et regeringskifte er vi klar med et kontant tilbud om en ny start til de mest sårbare yderområder i Danmark.

Fire nye universitetsfilialer i sårbare områder

Vi vil investere i udbygningen af fire nye filialer af de danske universiteter. Modkravet er, at man lokalt finder sammen om at tilbyde den nye universitetsfilial optimale betingelser for partnerskab med erhvervsliv og myndigheder. Det kræver også, at der tages udgangspunkt i det enkelte udkantsområdes særlige forudsætninger. Eksempelvis kunne man tænke sig, at Lolland-Falster byggede videre på sine erfaringer med vedvarende energi.

I forhold til fødevarer sektorens problemer vil det ligeledes være helt centralt at opbygge et kraftcenter med sigte på forædling af produktionen på eksempelvis landets slagterier. Her gør traditionen for masseproduktion af billige fødevarer med begrænset værditilvækst hele branchen sårbar overfor udflytning og pres på lønniveauet, som det bl.a. er blevet demonstreret på Danish Crown i Hjørring og Tulip i Ringsted. Nye udviklingsprojekter for forædlet fødevarerproduktion bør – for at bidrage til balanceret udvikling i hele Danmark – placeres udenfor hovedstaden.

Nyt liv i lukkede virksomheder

Vi vil give en hjælpende hånd til at puste nyt liv i lukkede virksomheder. Når virksomheder udflager deres produktion til lavtlønslande, ligger fabriksbygningerne ofte spøgelsesagtige hen. Det er et trist syn, som i yderområderne har tendens til at bide sig fast. Undersøgelser viser, at der er stor variation i den regionale jobskabelse. Indskrænkninger eller lukninger rammer særlig hårdt i yderområderne.

Derfor skal vi give iværksættere en chance for at starte ny produktion op i de forladte fabriksbygninger. Det kan være helt nye og udefrakommende iværksættere, men det kan også være tidligere ansatte – herunder ledere, mellemledere, specialister og teknikere – som vil forsøge at starte ny nicheproduktion på basis af den viden og teknologi, som lå i den lukkede virksomhed. Som fødselshjælper for sådanne nye iværksættere foreslår vi oprettelse af en regional udviklingsfond, der drives med midler fra Hypotekbanken. Den nye regionale udviklingsfond skal kunne yde støtte til nye iværksættere i form af lån, garantier og kapitalindskud til medfinansiering af husleje og lignende – og evt. til opkøb af dele af fabriksbygningerne – samt kunne yde økonomisk rådgivning og anden opstartsrådgivning. Fonden er alene aktiv i særligt sårbare områder.

Efteruddannelse i truede brancher

Som det senest er fremgået i det dramatiske forløb, der førte til lukning af Tulip-slagteriet i Ringsted, er en række danske industriarbejdspladser under behårdt pres i disse år. I Ringsted og i andre dele af fødevarerbranchen skyldes problemerne ikke mindst dansk landbrugs svigtende indsats, når det gælder rettidige investeringer i forædling af produktionen. Men man kan også med rette spørge,

hvor samfundets tilbud var henne i den situation. Svaret er desværre, at de først træder til, når skaden er sket, og de nye arbejdsløse melder sig hos Arbejdsformidlingen. Den erfaring bør vi lære af, for Tulip i Ringsted er næppe det sidste eksempel på, at danske lønmodtagere står over for valget mellem fyring og markant lønnedgang. Og når det først er kommet så langt, er der kun nødløsninger tilbage.

Derfor skal vi handle tidligere og sikre lønmodtagere i brancher, som realistisk set har udsigt til et kraftigt udflytningspres et "akuttilbud" om efteruddannelse under særligt gunstige vilkår.

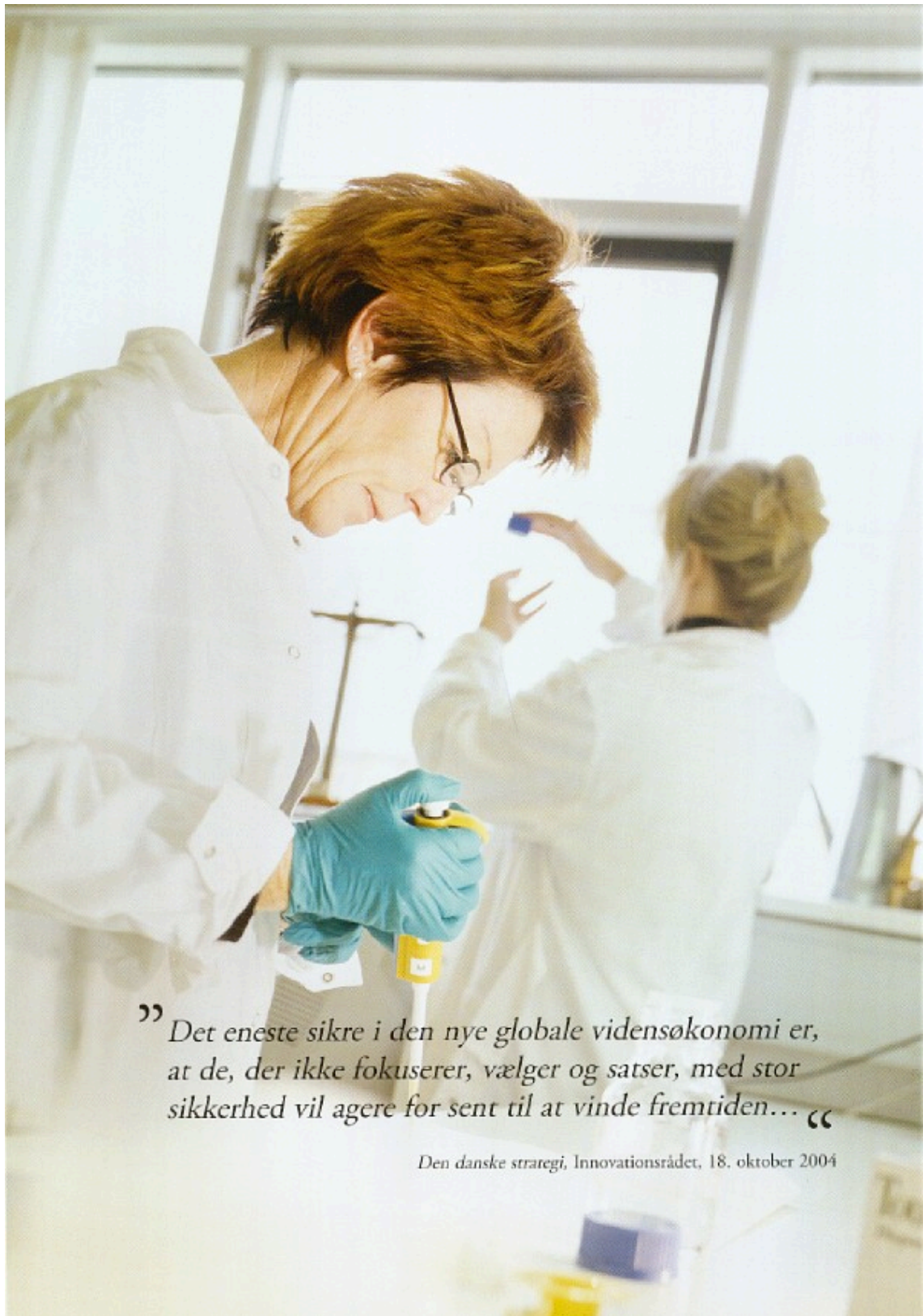
I praksis foreslår vi en forsøgsordning, som giver særlige tilbud om efteruddannelse til ufaglærte med over fem års anciennitet inden for særligt udsatte brancher, som er lokaliseret i udsatte områder af landet. Disse identificeres i samarbejde med arbejdsmarkedets parter.

Hvis uddannelsesaktiviteten retter sig direkte mod muligheden for opgradering af viden, teknologi, produktudvikling og rentabilitet inden for den pågældende virksomhed/branche, yder staten den enkelte lønmodtager fulde dagpenge i op til et år, mod at den pågældende virksomhed/branche supplerer op til fuld løn.

I tilfælde hvor uddannelsesaktiviteten handler om at uddanne sig ud af virksomheden/branchen, og derfor er generelt orienteret mod kompetencegivende beskæftigelsesrettet efteruddannelse, yder staten den enkelte ufaglærte lønmodtager en højere kompensationsgrad af dagpengesatsen i op til et år.

Parallelt med at vi tilbyder yderområderne chancen for en ny økonomisk start, er det nødvendigt at tage en række initiativer, som hjælper øjeblikkeligt, der hvor krisen allerede mærkes:

- Når sårbare områder rammes af nye massefyringer, skal arbejdsmarkedspolitikken op i gear. De sædvanlige bindinger på arbejdsmarkedspolitiske tilbud sættes som udgangspunkt i bero. Med midler fra varslingspuljen sikres alle fyringsramte en præcis kortlægning af alternative beskæftigelses- og videreuddannelsesmuligheder.
- Ved massefyringer i sårbare områder er mange henvist til at flytte efter ny beskæftigelse. Det er økonomisk bekosteligt. Ikke mindst fordi boligerne i bedre stillede områder ofte er dyrere. Derfor skal der med varslingspuljen stilles økonomisk hjælp til rådighed for ledige, der flytter over 100 km efter ny beskæftigelse.
- I særligt sårbare områder er arbejdsmarkedets svageste grupper i mange tilfælde direkte håbløst stillet. Her er det særligt vigtigt, at det offentlige arbejdsmarked tager et medansvar for at sikre fortsat beskæftigelse. Derfor skal tilskudssatserne til servicejobs variere efter graden af regional sårbarhed. Dermed sikres også en højere grad af regional omfordeling.
- I ramte områder iværksættes omgående sparring med lokalområdets politiske og faglige repræsentanter og ressourcepersoner fra områdets virksomheder og vidensinstitutioner med henblik på afdækning af nye vækstmuligheder. Ofte ligger ideer og ventur på afprøvning og udfordring. En krise kan skabe gennembrud for nye projekter. En del af varslingspuljen reserveres til bidrag med rådgivning, afprøvning og igangsætning af sådanne initiativer.

” Det eneste sikre i den nye globale vidensøkonomi er, at de, der ikke fokuserer, vælger og satser, med stor sikkerhed vil agere for sent til at vinde fremtiden... “

Den danske strategi, Innovationsrådet, 18. oktober 2004

Viden, vækst og udvikling

Alle er enige om, at viden bliver helt afgørende for fremtidens vækst. Men de færreste gør sig klart, at der bag den ukonkrete retorik gemmer sig et alvorligt problem. Faktum er, at Danmark ikke er tilstrækkeligt konkurrencedygtigt, når det gælder om at skabe en stærk sammenhæng mellem viden og vækst. I forhold til USA og Japan ydes der færre midler til forskning. Forbindelserne til erhvervslivet er dårligere, og der indgives færre patentansøgninger.

Selvom den naturligvis siger det modsatte, har VK-regeringen i realiteten opgivet at gøre noget ved problemene. Tværtimod har man reduceret midlerne til erhvervsfremme, så der i 2004 nu bruges 1,3 mia. kr. mindre årligt. F.eks. er der på Videnskabsministeriets område skåret i bevillingen til teknologi og innovation. Det betyder, at der reelt kun bruges 150 mio. kr. årligt på at fremme samspillet mellem erhvervsliv og universiteter. Det svarer til ca. 2 pct. af den samlede støtte til dansk landbrug. Selv om man unægtelig skulle tro, at forholdet var omvendt, når VK-regeringen omtaler sine visioner for fremtiden.

Mere til forskning

Samtidig afsætter VK-regeringen så få midler til forskning, at den såkaldte Barcelona-målsætning bliver særdeles vanskelig at nå. Fra 2001 til 2005 er de samlede offentlige forskningsbevillinger faldet fra 0,83 pct. til 0,77 pct. af BNP.

Det kræver en voldsom politisk kraftanstrengelse, hvis kursen skal rettes op. Vi er klar til at stille os i spidsen for en bred politisk aftale om

at tilvejebringe de nødvendige forskningsmidler frem mod 2010.

Samtidig skal vi gøre os klart, at en økonomisk satsning af dette omfang er nødvendig, men ikke tilstrækkelig. Danmark er ikke alene om at stræbe efter udvidede forskningsbevillinger. Andre lande bevæger sig med ekspresfart i samme retning. Som et lille land vil vi altid råde over langt færre forskningsmidler end vore tungeste konkurrenter. Barcelona-målsætning eller ej. Derfor er vi påsket til at få mere ud af pengene end andre. Det kræver, at vi fokuserer skarpt på vore styrkepositioner. Og at vi bliver langt bedre til at bruge den viden, der rent faktisk produceres. En fokuseret oprustning af Danmark som videnssamfund fordrer langt bedre politisk styring.

Superministerium for Forskning, Energi og Eksport

Vi foreslår derfor at starte helt på en frisk og nedlægge det nuværende Økonomi- og Erhvervsministerium. Under borgerlig ledelse er det blevet indlysende, at erhvervslivets vilkår hverken kan eller bør reguleres lasrevet fra det øvrige samfund, hvis det vel at mærke, er vækst og dynamik, man stræber efter. Regeringen har stort set opgivet at føre en erhvervspolitik rettet mod dansk økonomis vækstlag. Tilbage står en lang række overfladiske og lidet behændige forsøg på at gøre gammeldags erhvervspolitiske hensyn gældende i andre sektorer.

Symptomatisk er forvaltningen af energiområdet. Her har man – uden held – stræbt efter

at sænke elprisen til gavn for de traditionelle industrierhverv. På bekostning af tre års tabt udvikling for fremtidens milliardindustrier indenfor vedvarende energi, hvor Danmark ellers har helt unikke forudsætninger for at blive førende på et verdensmarked med enormt vækstpotentiale.

I stedet ønsker vi at etablere et nyt superministerium for Forskning, Energi og Eksport. Det bliver sat i spidsen for den historiske satsning på forskning, der venter os i de kommende år. I samme forbindelse nedlægges Højteknologifonden. Vi sigter på et opgør med berøringsangsten mellem videnskab og erhvervsliv. Og lægger op til en langt mere fokuseret udnyttelse af energisektorens enorme økonomiske potentiale.

Videnskab og erhvervsliv

Når det gælder videnskab og erhvervsliv, er der brug for et helt nyt udgangspunkt. Den endeløse kamp om at underlægge universiteterne erhvervslivets styring – eller forsvare deres totale uafhængighed – er der ingen fremtid i. Universiteterne skal være sig selv. Ligesom erhvervslivet. Men ikke sig selv nok. Tværtimod skal vi åbne mulighed for helt nye partnerskaber, hvor universiteterne tager langt mere aktivt del i erhvervs- og samfundslivet til gavn for vækst og beskæftigelse.

Derfor er det nødvendigt at sætte hårdt ind mod en række barrierer, som findes hos alle aktører: Universiteter, nationale/regionale/lokale virksomheder, erhvervsfremmeorganer, kommuner, ministerier, forskere, regionale og lokale kapitalmarked m.fl.

Universiteterne har tendens til at sidde fast i traditionel organisering, der er bestemt af faggrænser. Der mangler generelt interne strukturer, som aktivt understøtter koblingen mellem universitet og erhvervsliv. Universiteternes tredje ben – udnyttelse af viden til erhvervsmæssig udnyttelse – halter voldsomt bagefter. Der er f.eks. for lidt markedsføring af universiteternes udbud. Der er langt fra

tilstrækkelig finansiering (bridgefunding) af overgangen fra forskning til erhvervsmæssig udnyttelse.

Danmark præges af mange små og mellemstore virksomheder. De taler ikke samme sprog som universitetsmiljøerne. Store multinationale virksomheder har lettere ved at erhverve viden i forskningsmiljøer og drage fordel af forskningen. Dansk frembragt forskning og innovation omsættes derfor nødvendigvis ikke i danske arbejdspladser. Det stiller små og mellemstore danske virksomheder i en vanskelig konkurrencesituation på sigt, og det er til skade for den regionale og lokale beskæftigelse.

Der er samtidig for mange forskelligartede erhvervsfremmeorganer – på statsligt, regionalt og lokalt plan. For VK-regeringen er der gået mode (og midler) i at oprette vækstfora, portaler mv. Med strukturreformen forsømmer man en unik mulighed for at samle aktiviteten og gøre de nye regioner til egentlige udviklingsdynamoer. Det vanskeliggør erhvervslivets orienteringsmuligheder. Midlerne bruges for spredt, og vi får ikke nogen væsentlig effekt af mindre initiativer og oprettelse af diverse konkurrerende organer osv.

Vi er klar til at bryde med vanetænkningen i forsøget på at løse op for den knude af barrierer, der holder Danmark fast i en traditionel og langsom udvikling af samspillet mellem vidensmiljøer og erhvervsliv til skade for vækst og udviklingen af nye arbejdspladser. Der er brug for handling på tværs af de institutionelle og økonomiske barrierer:

• Der skal gennemføres en total sanering af de eksisterende nationale, regionale og lokale erhvervsfremmeinitiativer med henblik på **bedre organisering og større målrettedhed**. Universiteterne er hovedkilden til ny viden og skal derfor spille en langt mere fremtrædende rolle i forhold til innovation og samarbejde med nationalt/regionalt erhvervsliv, der fører til oprettelse af

nye virksomheder, overførsel og udbredelse af viden. Universiteterne skal i højere grad bidrage til lokale og regionale behov og erhvervsudvikling.

- Vi er klar til at lade **universiteterne konkurrere indbyrdes** på deres bidrag til dansk vækst og udvikling. Mere forskning skal kommerialiseres. Det betyder også, at universiteterne skal have øgede indtjeningmuligheder til finansiering af forskningen og flere ressourcer til markedsføring. Samtidig skal graden af frugtbar samarbejde mellem universiteterne og erhvervslivet være et element i den resultatkontrakt, det enkelte universitet indgår med staten.
- Universiteterne skal have **øgede frihedsgrader** til at udskille deres kommercielle aktiviteter i selvstændige selskaber. Samtidig skal den enkelte forsker tilskyndes til at kommercialisere forskningsresultater bl.a. gennem en styrkelse af universiteternes administrative kræfter til patentering og arbejde med kontrakter.
- Der skal udarbejdes universitetsstrategier for regional udvikling og fremme af samarbejde med regionale og lokale virksomheder. Forslaget om nye **universitetsfilialer** skal ses i denne sammenhæng. Universiteterne kan – eller rettere skal – være forskellige. Nogle universiteter skal udbyde det hele – andre skal fokusere på det, de er bedst til.

Også dansk erhvervsliv – især små og mellemstore danske virksomheder – må rustes og tilskyndes til at erhverve viden og omsætte den til ny produktion. Samtidig må små og mellemstore danske virksomheder i langt højere grad tilskyndes til at nyttiggøre kompetencerne hos universitetsuddannede kandidater. Heri ligger den måske mest lovende mulighed for at formidle og anvende den viden, der produceres på landets universiteter.

- Der er brug for en **ny og mere slagkraftig isbryderordning**, som giver små og mellemstore virksomheder adgang til at ansætte kvalificerede højtuddannede. Der skal lægges særlig vægt på ansættelse af medarbejdere, som kan oprette en tæt kontakt til universiteternes erhvervskontorer.

- Det danske kapitalmarked må hurtigere og mere på banen i forhold til at frembringe det nødvendige kapitalgrundlag til vækst. Derfor søges der etableret en dansk innovationsbørs for små og mellemstore danske virksomheder, der på en gennemsigtig og kontrolleret måde kan sikre kapital fra mindre private investorer til innovationsvirksomheder. **Innovationsbørsen** dækker nye innovationsvirksomheder, der indgår i udvikling og projekter med involvering af danske universiteter og forskningscentre.

- Større danske virksomheder holder sig i vidt omfang tilbage fra samarbejde med forskningsverdenen. Større udviklingsaktiviteter gennemføres i selve virksomheden. Både virksomhederne og de offentlige forskningsmiljøer kunne have enormt gavn af et brud med denne tendens. VK-regeringen har forgæves forsøgt sig med en temmelig bureaukratisk fradragsordning for udført forskning i virksomhederne. Det har indtil videre været en fiasko.

Vi foreslår at nedlægge ordningen og gå mere konsekvent til værks med et princip om **dobbelt-op-forskning** ved offentlig-private partnerskaber. Når en privat virksomhed indskyder et beløb i forskning ved en godkendt offentlig forskningsinstitution, fordobler samfundet ganske enkelt det pågældende beløb, hvis der indgås en forpligtende aftale med perspektiv for et udviklings samarbejde af høj kvalitet. Hermed sikrer vi en kraftig tilskyndelse til at nedbryde barriererne for samarbejde. Samtidig får den udviklingsorienterede del af dansk erhvervsliv et kontant og ukompliceret rygstød, der kan resultere i mange nye arbejdspladser.

Ren og vedvarende energi

Olieprisernes himmelflugt er et varsel om de enorme omstillingskrav, der venter hele kloden på energiområdet. Velstanden i den rigeste del af verden hviler på konstant, billig og effektiv energiforsyning. Ligesom udviklingslandenes håb om vækst giver udsigt til en massiv stigning i det globale energiforbrug. Samtidig har den konventionelle energiproduktion baseret på kul og olie skabt klodens største miljøproblem. Den såkaldte drivhuseffekt kan i værste fald vende op og ned på hele klodens økosystem med katastrofale miljømæssige, økonomiske og sociale konsekvenser til følge.

Olien slipper op indenfor en overskuelig årrække. Som følge af forekomsterne i Nordsoen sikrer statskassen sig dermed en betydelig økonomisk gevinst i en periode. Den fordel må udnyttes med henblik på at sikre effektive, billige og rene alternativer i tide.

Derfor er vi klar til at fokusere den danske satsning på viden og vækst langt mere end hidtil. Der skal sættes maksimalt på at udnytte Danmarks muligheder indenfor energipolitikken. Ikke bare af hensyn til miljø og forsyningsikkerhed. Men simpelthen fordi alle forudsætningerne for at skabe en ny milliardindustri efter den klassiske danske opskrift er til stede: Her er tale om et globalt problem, som markedet indtil videre ikke sætter tilstrækkelig pris på at få løst. Men som med stor sikkerhed vil melde sig med enorm kraft om ganske få år.

Her er Danmark allerede i udgangspunktet globalt førende, fordi vi tidligt indså nødvendigheden af en langsigtet politik. Og her samarbejder en hel sektor – med bred folkelig opbakning – om at realisere kolossalt ambitiøse udviklingsmål.

Repræsentanter for hele den danske energisektor mødtes i fjor om virkeligt langsigtede fremtidsperspektiver. De foreslog eksempelvis i 2025 at femdoble eksporten af dansk energiteknologi og dække 25 pct. af transportsektorens energiforbrug med "venzlin", som er vindmøllestrøm omdannet til brændstof til biler. De påpegede også, at den aktuelle indsats er utilstrækkelig.

Med andre ord: Hvis – og kun hvis – Danmark virkelig satser, har vi formentlig bedre chancer end noget andet land i verden for at komme først med svaret på, hvordan den hastigt voksende kinesiske middelklasse, der med rette fascinerede statsministeren, skal få glæde af privatbilmens fordele i samme omfang som vesterlændinge med tilsvarende indkomster. Uden at udløse en global miljøkatastrofe. Og uden at skabe choktilstande i verdensøkonomien som følge af en umættelig efterspørgsel af de olieresourcer, som inden for en overskuelig fremtid udtømmes.

VK-regeringen har allerede kostet energisektoren tre års udvikling. I løbet af den periode har andre lande overhalet danske producenter, eksempelvis når det gælder evnen til at producere havvindmøller med størst kapacitet.

Derfor skal kursen vendes nu. Og det er helt utilstrækkeligt at blive stående ved en passiv henvisning til de initiativer, der allerede er besluttet for de nærmeste år. Energisektoren skal sikres samfundsmæssigt medspil – også når det gælder lange og store fremtidsperspektiver. Udviklingen skal drives frem med ambitiøse politiske målsætninger og en massiv satsning på forskning.

Derfor vil vi efter et regeringsskifte lancere og gennemføre en helt ny strategi for de næste 10 års energipolitik:

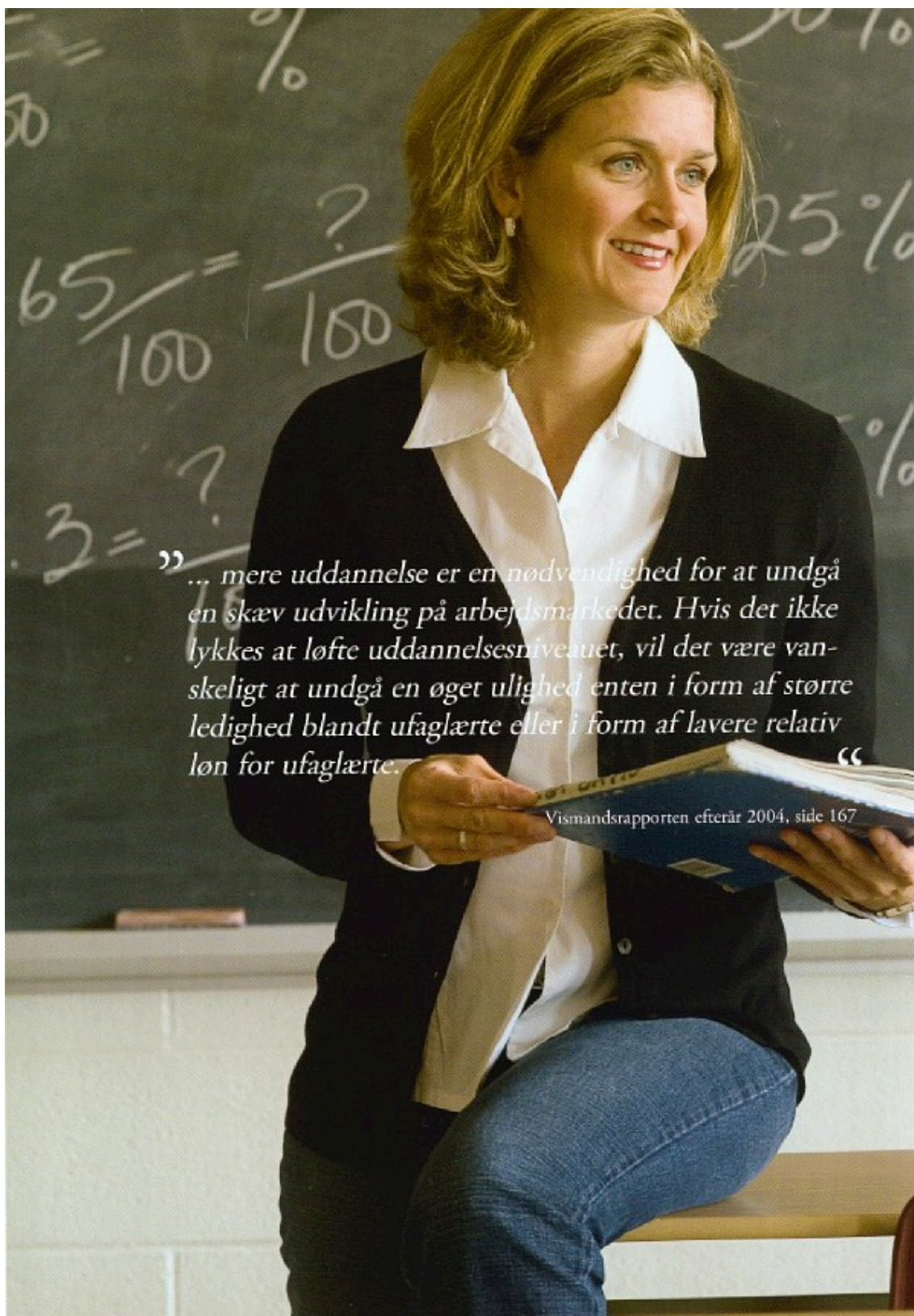
- Danmark skal øge kapaciteten i ny vindmølleenergi til havs med 3.000 MW udover de 400 MW, der allerede er besluttet i de kommende år. Der skal i samme forbindelse udarbejdes en ny langsigtet plan for udbygningen af havvindmøller.
- Danmark skal nå op på at producere 40 pct. af sit elektricitetsforbrug som vedvarende energi.
- Danmark skal leve op til ånden i Kyotoaftalen ved at løse 75 pct. af landets reduktionsforpligtelser ved nationale foranstaltninger.
- Danmark skal bruge 5 mia. kr. af de voksende forskningsbudgetter til at understøtte erhvervs- livets forskning og produktudvikling mht. ny teknologi indenfor vind- og solenergi, biogas, biomasse, bølgeenergi, brintenergi og brændselsceller og nye materialer. Der skal særligt sættes på at udvikle og formidle løsninger, der svarer til udviklingslandenes behov.

Global udvikling

Siden 2001 er der foretaget massive nedskæringer på den danske ulands- og miljøbistand. Vi vil øge denne indsats med i første omgang 1,5 mia. kr. og lægge en plan for gradvis genopbygning af ulandsindsatsen til 1 pct. af BNI. Vigtige områder for den ekstra indsats vil være at skaffe rent vand og bekæmpe sygdomme - bl.a. ved indsats mod HIV/AIDS og vaccination af verdens fattigste børn. Desuden må der sættes på at forebygge og løse konflikter, hjælpe med at opbygge god regeringsførelse og understøtte faglige rettigheder.

Men med en mindre del af de nye midler bør vi gå nye veje. Der bør opbygges en fond til forskning, udvikling og formidling af bæredygtige løsninger på globale problemer. Først og fremmest på de punkter, hvor Danmark har helt særlige forudsætninger for at gøre en forskel. Eksempelvis miljø- og energiområdet. Den fusioneres med to eksisterende initiativer: Investeringsfonden for Østlandene (IØ) og Industrialiseringsfonden for Udviklingslandene, der tilsammen råder over en egenkapital på 2,8 mia. kr.

De eksisterende fondes långivning og støtte til etablering af nye virksomheder i verdens fattigste lande videreføres. Men det sikres, at alle fremtidige aktiviteter har et klart bistandsperspektiv. Midlerne sættes omgående i anvendelse. På områder hvor resultaterne i mange tilfælde kan ses med det samme. Både i form af danske jobs og en hjælpende hånd til verdens fattigste.

” ... mere uddannelse er en nødvendighed for at undgå en skæv udvikling på arbejdsmarkedet. Hvis det ikke lykkes at løfte uddannelsesniveaet, vil det være vanskeligt at undgå en øget ulighed enten i form af større ledighed blandt ufaglærte eller i form af lavere relativ løn for ufaglærte. “

Vismandsrapporten efterår 2004, side 167

Mere og bedre uddannelse

Kapløbet om fremtidens jobs handler om uddannelse og kvalifikationer. Det starter i folkeskolen og fortsætter hele livet. Derfor er det et grundlæggende svigt, at man de seneste tre år har sparet 4 mia. kr. på uddannelse. I en situation hvor uddannelsesniveaet for de nye generationer ser ud til at være faldende i forhold til deres forældre. Og hvor restgruppen helt uden uddannelse vokser – fra et niveau, der i forvejen var alt for højt.

Nedskæringerne har ramt stort set hele uddannelsessystemet. Dog sådan, at den del af befolkningen, som har haft mindst glæde af uddannelsessystemet, rammes uforholdsmæssigt hårdt. Den udvikling skal stoppes straks efter et regeringsskifte. Vores alternativ er en investeringsstrategi, som sikrer den bedst mulige forarbejdning af Danmarks vigtigste råstof.

Vi vil afsætte 1,7 mia. kr. til et bedre uddannelsessystem. Der bliver tale om nyere tids største økonomiske niveauløft af uddannelsessektoren. Vi hælder ganske enkelt nyt brændstof på den vækstmotor, der har stået stille siden regeringsskiftet. Arbejderbevægelsens Erhvervsråd har beregnet, at sender man blot 5 pct. flere i uddannelse – svarende til 6.500 personer – øges beskæftigelsen på langt sigt næsten 4-5 gange så meget.

Men vi sender ikke bare flere penge. Vi skal sikre et tilsvarende niveauløft af uddannelsesindsatsens kvalitet og omfang. Det kræver, at vi investerer og reformerer samtidig. Det er særligt nødvendigt at gøre en ekstraordinær

kraftanstrengelse i forhold til løsningen af en række helt centrale problemer:

- * 16 procent af de danske 15-årige læser så dårligt, at de har svært ved at anvende deres læsefærdigheder som redskab i fortsat uddannelse og arbejde. Disse børn bevæger sig ind i voksenlivet med en enorm risiko for udstødning fra fremtidens arbejdsmarked.
- * For langt de fleste danske børn er pasningen i vuggestuer, børnehaver, fritidshjem og skolefritidsordninger en helt central del af tilværelsen. Her har samfundet ansvar og mulighed for at sætte et afgørende positivt præg på hvert enkelt barns muligheder i resten af opvæksten. Men ikke mindst på grund af begrænsede ressourcer er det vanskeligt at sætte tilstrækkeligt fokus på den pædagogiske kvalitet, ligesom sammenhængen mellem de forskellige tilbud er mangelfuld.
- * Alt for mange får ingen hjælp af uddannelsessystemet i deres arbejdsliv. Næsten 17 pct. får ikke anden uddannelse end grundskolen. Næsten 25 pct. får ikke en erhvervs-kompetencegivende uddannelse. Og tallet er for denne såkaldte restgruppe tilmed voksende. En væsentlig del af problemet skyldes, at alt for mange aldrig fuldfører den uddannelse, de påbegynder. Og i alt for mange tilfælde skyldes det, at samfundet svigter, når de har brug for en praktikplads.

- Den gennemsnitlige studietid på de lange videregående uddannelser er for lang – og flere danske unge starter deres studier langt senere end i andre lande. Det betyder, at 1/3 af alle studerende afslutter deres lange videregående uddannelse, efter at de er fyldt 30. Intet tyder på, at den lange studietid står mål med udbyttet. Den er samtidig et grundlæggende problem i en tid med garanti for hastig forældelse af kundskaber. Hurtigere studiestart, hurtigere gennemførelse og mere efteruddannelse vil være langt mere effektivt – både for den enkelte og for samfundet.
- Der er bred enighed om, at hele Danmark i løbet af ganske få år bliver nødt til at foretage et enormt kompetencelejt. Men for mange er det helt uklart, hvordan man i praksis kan komme videre. Og de, der har størst behov for mere uddannelse, har samtidig sværest ved at komme i gang.

Hvis alle for fremtiden skal have en fair chance for at sikre sig arbejde på grundlag af viden og kvalifikationer, er der ingen vej uden om en løsning af disse problemer. Derfor har vi brug for en række grundlæggende forandringer.

En målrettet folkeskole

Vi vil afsætte 600 mio. kr. til at stoppe nedskæringerne i folkeskolen og løse helt indlysende uacceptable problemer med f.eks. gamle bøger, nedslidte lokaler og manglende efteruddannelse af lærere, som ikke har en chance for at leve op til tidens faglige krav. Med pengene følger klare krav. Der skal fra alle sider gøres op med den udbredte misforståelse om, at der eksisterer en modsætning mellem folkeskolens nuværende styrkepositioner og en markant opprioritering af de mest centrale faglige kompetencer.

Folkeskolen udvikler nogle af verdens mest kritiske, kreative og samarbejdsduelige børn. De bliver guld værd på fremtidens arbejdsmarked. Men ikke uden at have fagligheden i orden. Derfor skal de nye midler omsættes i

dokumenterede resultater, først og fremmest i forhold til de svageste elevers problemer med læsning. Her har vi at gøre med et direkte uacceptabelt problem. Uden tilstrækkelige læsekundskaber har disse elever stærkt begrænsede muligheder for at gøre deres øvrige kompetencer gældende i arbejdslivet.

I forhold til folkeskolens problemer har VK-regeringen ikke haft andet at byde på end sit forslag om obligatoriske nationale tests i alle landets skoler. Der foreligger ikke solid dokumentation for, at det skulle have den ønskede virkning. Tværtimod benytter man sig ikke af dette instrument i eksempelvis Finland, hvor de faglige resultater er i topklasse. Ligesom man i Storbritannien har haft store problemer med samme løsning.

Derfor er det efter vores opfattelse langt mere lovende at satse på en markant, men bredere og mere målrettet brug af evaluering i folkeskolen. Børnenes udbytte af undervisningen og ikke mindst kvaliteten af indsatsen fra skoler, lærere og ledere skal dokumenteres og bruges langt mere aktivt i skoleledelsen, lærersamarbejdet og forholdet til elever og forældre.

Vi er klar til at stille os i spidsen for et konstruktivt kompromis. Det må bygge på et fælles udgangspunkt: Forestillingen om en skole, der kan nøjes med at koncentrere sig om at sikre gode resultater i nogle enkelte tests er en blindgyde. Og ideen om en folkeskole, der drives uden centrale krav om bedre ledelse, mere evaluering og klarere dokumentation, er kommet til vejs ende.

Inden for den ramme burde det være muligt at nå til enighed. Hvis Venstre og Konservative vel at mærke er reelt interesserede i en løsning. Vi har kun ét ultimativt krav, som vi vil forfølge både før og efter et regeringskifte: Vi kan ikke nøjes med signalpolitik. Der skal findes vidensbaserede løsninger på folkeskolens reelle problemer, som giver realistiske forventninger om snarlige, markante forbedringer.

Barnet i centrum

For langt de fleste danske børn er den offentlige sektors tilbud om pasning og undervisning en helt central del af tilværelsen. Faktum er, at de gennem hele deres opvækst tilbringer en stor del af hverdagen i de "systemer", vi som samfund stiller til rådighed. Af samme grund har vi et enormt ansvar for, at ikke ét eneste barn efterlades uden adgangsbillet ved indgangen til en tilværelse som selv-forsørgende og aktiv medborger i fremtidens Danmark. Derfor er vi også klar til at bruge 500 mio. kr. på at løse indeklimate og støjproblemer i daginstitutionerne samt sikre målrettet hjælp til de mest udsatte børn.

Og derfor burde det være helt naturligt, at de mange forskellige "systemer" løste deres opgaver og anvendte deres ressourcer i sammenhæng. Sådan foregår det allerede mange steder. Mens delingen mellem forskellige faggrupper, organisationer og "kasser" andre steder bidrager til at splitte indsatsen helt op. Nu er det tid til at stille politiske krav om en mere systematisk løsning af opgaverne. Det første skridt bør være krav om højere kvalitet i landets skolefritidsordninger. På længere sigt bør man gå endnu videre i retning af "netværksskolen".

Vi vil allerede i næste valgperiode iværksætte forsøg med en banebrydende samordning af pædagogisk praksis, økonomi, personale- og lokaleforvaltning for alle offentlige tilbud om pasning og undervisning til børn under 16 år i udvalgte kommuner.

Opgaven bliver helt enkelt at sætte børnene i centrum og udnytte ressourcerne med dem som udgangspunkt. Indsatsen skal bygges op omkring den lokale folkeskole. En markant styrket skoleledelse skal påtage sig det overordnede ansvar for samordningen. Den skal engagere sig også i tilrettelæggelsen og gennemførelsen af læreplaner i børnehaverne. Den skal drage omsorg for, at aktiviteterne i pasningstilbud efter skoletid ligger i naturlig

forlængelse af den indsats, der har præget skoledagen. Og eksempelvis sikre, at alle elever får læst deres lektier inden "fyraften" – med den fornødne hjælp og bistand fra kompetente voksne.

Her ligger også en fremragende mulighed for at inddrage de folkelige idræts- og kulturorganisationer i danske børns hverdagstimer. Vi foreslår at reservere 100 mio. kr. af tipsmidlerne til fremme af samarbejde mellem organisationer, folkeskoler og pasningstilbud – med henblik på at sikre nye og direkte tilgængelige tilbud om idræt til alle børn i dagtimerne.

Et uddannelsessystem uden blindgyder

Gennem en årrække har man evalueret uddannelserne én for én med henblik på at korrigere eventuelle svagheder og bygge videre på styrkepositioner. Denne proces er indlysende nyttig. Men vi mangler at se på hele uddannelsessystemets sammenhæng. Målet er, at vi i løbet af næste valgperiode opbygger et uddannelsessystem helt uden blindgyder.

Vi stiller krav om, at alle danske uddannelser skal føre videre i både bredden og højden. Ved afslutning af enhver dansk uddannelse skal der være mindst én mulighed for at komme videre til et højere kvalifikationsniveau. Og mindst én mulighed for at benytte sine hidtidige kundskaber som springbræt til videreuddannelse inden for andre brancher.

Der gennemføres en kraftig styrkelse af vejledningsindsatsen i uddannelsessystemet, som bygger på etableringen af en national uddannelsesportal på internettet. Her tilvejebringes et konstant opdateret overblik over uddannelsessystemets muligheder og sammenhængen mellem disse. Efter endt uddannelse tildeles alle deres egen personlige adgang til uddannelsesportalen. Her vil man løbende kunne hente information om sine muligheder for efter- og videreuddannelse samt praktisk vejledning til at udnytte disse muligheder.

Efteruddannelse efter behov – uden brugerbetaling

Uddannelse betaler sig. Ikke bare for den enkelte, men også for hele samfundet. Derfor går alle ind for mere uddannelse. I princippet. I praksis har man de seneste år indført nye barrierer i form af øget brugerbetaling. Dermed er mange af de mennesker, der aldrig har trukket på deres "uddannelseskonto" henvist til at betale for en uddannelse, som andre får gratis allerede i deres ungdom. Intet kunne være mere ude af trit med tidens krav. Og det langvarige udredningsarbejde, VK-regeringen har iværksat sammen med arbejdsmarkedets parter, er ingen undskyldning for at blive siddende med hænderne i skødet, selv om det sikkert har været en del af VK-regeringens hensigt.

Vi er parate til at gøre op med problemet og satse 350 mio. kr. på nedsat brugerbetaling og forøgelse af kapaciteten i voksenuddannelsessystemet straks efter et regeringsskifte. Disse ressourcer skal bruges bedst muligt. Det betyder også, at vi er parat til at prioritere. Det gælder på to fronter:

For det første skal de offentlige midler til øget efteruddannelse fordeles socialt retfærdigt. Vi skal først og fremmest fokusere på de ca. 900.000 danskere, der hver dag går på arbejde uden anden kompetencegivende uddannelse end grundskolen. Deres indsats er afgørende for dansk økonomi. Alligevel svigtes deres muligheder for efteruddannelse. Det gælder allerede ved indgangen til "systemet". Her savnes der ganske enkelt ordentlig vejledning om mulighederne og hjælp til at udnytte dem. Alligevel har VK-regeringen brudt sine løfter om en vejledningsreform, der kunne løse dette problem.

Det retter vi op på straks efter et regeringsskifte. Der skal skabes et uafhængigt, tværgående vejledningssystem, som knyttes til den nationale uddannelsesportal. Hermed skal alle sikres ret til vejledning om valg af

uddannelse og erhverv gennem hele livet. Samtidig med at der i samarbejde med virksomhederne skal ydes en effektiv opsøgende indsats for at sikre ufaglærte og kortuddannede bedre adgang til efteruddannelse.

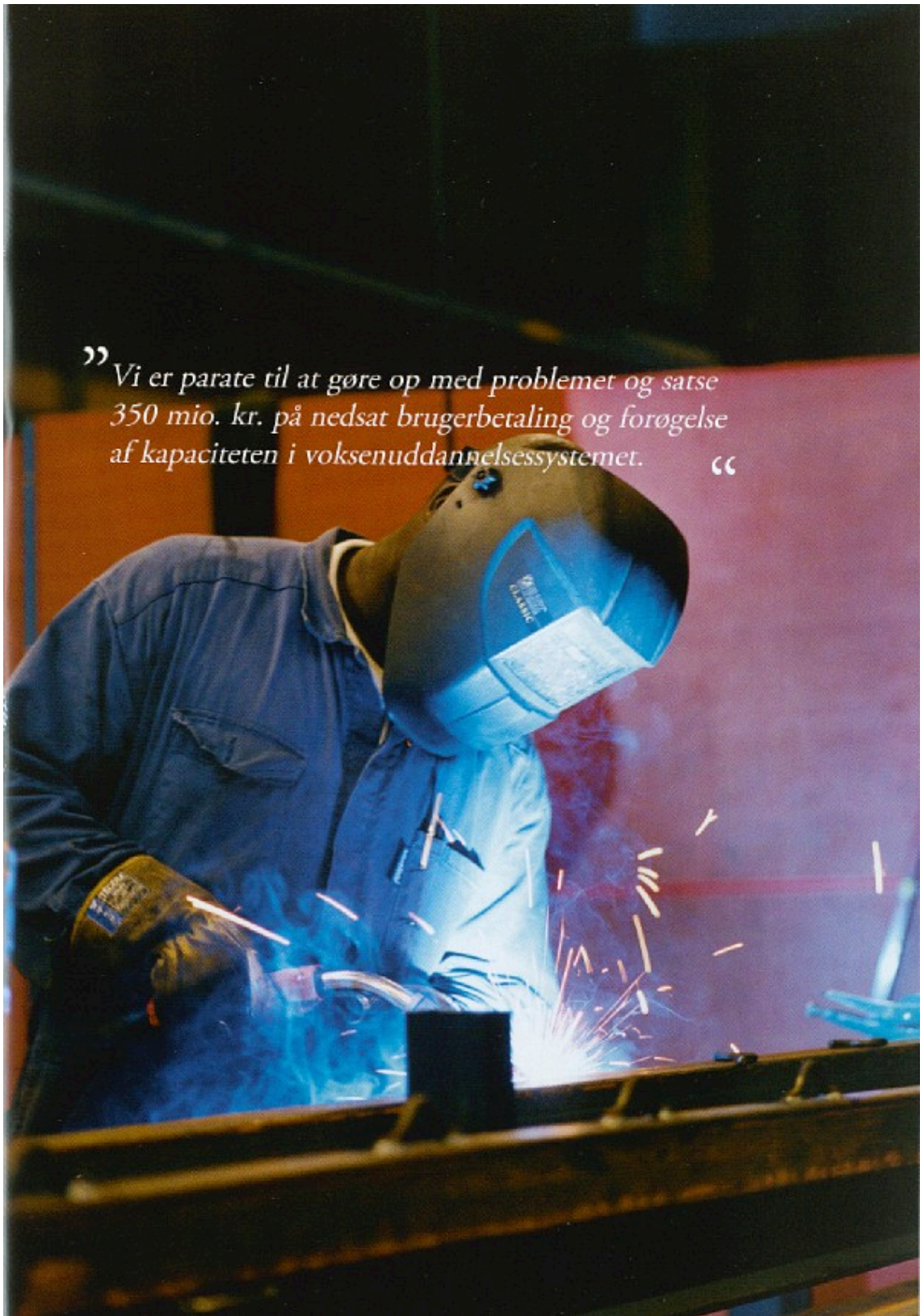
For det andet skal vi satse på kompetencegivende uddannelse. Det ligger i direkte forlængelse af kravet om at skabe et uddannelsessystem uden blindgyder. Vi skal væk fra tanken om, at kompetencegivende uddannelse er noget, man tager for arbejdslivets begyndelse – eller klarer sig uden. De nye offentlige ressourcer til efteruddannelse skal først og fremmest bruges på at minimere barriererne til – og maksimere udbuddet af – kompetencegivende efteruddannelsesmuligheder på feltet med gode beskæftigelsesperspektiver.

10.000 nye voksenlærlinge

I 1990'erne iværksatte man som modtræk mod flaskehalse på arbejdsmarkedet ordningen med voksenlærlinge. Den er et tilbud til mennesker over 25 år, som mangler en faglært uddannelse. Den pågældende indgår et normalt lærlingeforløb. Med løntilskud sikres man en løn, som svarer til mindstelønnen for en ufaglært indenfor faget i det pågældende geografiske område.

De positive erfaringer med ordningen bør udnyttes. Også i forhold til vores måske vigtigste uddannelses- og arbejdsmarkedspolitiske udfordring: At give den mindst uddannede del af arbejdsstyrken nye muligheder på fremtidens arbejdsmarked. Her er problemet ikke mindst, at mange kortuddannede eller ufaglærte har dårlige erfaringer med det traditionelle uddannelsessystem, ligesom de heller ikke rent økonomisk har mulighed for at satse på efteruddannelse. Som voksenlærlinge får de en helt ny chance for at tage springet til nødvendig efteruddannelse – uden at miste fodfæste på arbejdsmarkedet.

” Vi er parate til at gøre op med problemet og satse 350 mio. kr. på nedsat brugerbetaling og forøgelse af kapaciteten i voksenuddannelsessystemet. “

Voksenlæringeordningen skal også kunne udvides til at omfatte andre uddannelser end de erhvervsfaglige. En ny S-ledet regering vil straks igangsætte et forsøgs- og udviklingsarbejde, der kan vise, hvorledes ideen kan anvendes på f.eks. mellemuddannelserne.

Uddannelsesgaranti til alle unge

Alle unge skal sikres garanti for, at de kan færdiggøre den uddannelse, de har påbegyndt. Med de drastiske nedskæringer på skolepraktikken er tusindvis af unge ladt i stikken uden mulighed for at komme videre med den uddannelsesindsats, de har satset på. Ved brug af samfundskontrakter vil vi sikre praktikpladser til alle unge i løbet af næste valgperiode.

Rent praktisk vil den enkelte uddannelsesinstitution få til opgave at sikre alle sine elever praktikplads i samarbejde med arbejdsmarkedscentrene, der styrer indgåelsen af samfundskontrakter med virksomhederne. Indtil der gennem tilpasning af fradrags- og bidragssatserne i systemet med samfundskontrakter og samfundsbidrag er skabt reel praktikpladsgaranti for alle unge, tilbydes unge uden praktikplads igen adgang til skolepraktik som før regerings skiftet.

Opgaven skal løses. Men ikke i blinde. Brugen af praktik skal tilpasses de reelle uddannelsesmæssige behov. Vi vil foretage en kritisk gennemgang af den uddannelsesmæssige merværdi ved alle praktikforløb på erhvervsuddannelserne.

På en række uddannelser, eksempelvis visse håndværksfag, er praktikforløbene helt centrale. På andre uddannelser er de primært en følge af ubegrundede traditioner og ensarte-

de skabeloner for uddannelsesforløbene i denne del af uddannelsessystemet. Her omlægges uddannelserne, så brugen af praktik mindskes eller helt udfases. Uddannelserne kan hermed forkortes og tilføres flere faglige komponenter.

Et andet aspekt ved sikringen af en reel uddannelsesgaranti til alle unge gælder en målrettet indsats mod det alt for store frafald særligt på landets erhvervsskoler. Undersøgelser har vist, at personlige problemer spiller en meget væsentlig rolle for frafaldet. Denne faktor ligger bag en næsten lige så stor del af frafaldet som problemerne med manglende praktikpladser. Alligevel er der ikke noget tilbud om psykologbistand på erhvervsuddannelserne – i modsætning til gymnasierne, hvor frafaldet er langt mindre. Det skal vi rette op på. Som led i vores forslag om et generelt løft af kvaliteten på landets erhvervsuddannelser skal det gøres obligatorisk at sikre tilbud om psykologbistand til unge elever med personlige problemer.

Ny individuel ungdomsuddannelse

En del af den såkaldte restgruppe, som ikke får en ungdomsuddannelse, har ganske enkelt det problem, at de ikke magter at udnytte tilbudene på de traditionelle ungdomsuddannelser. Efter afskaffelsen af den Frie Ungdomsuddannelse og den kraftige beskæring af daghøjskolerne bliver de ladt i stikken. Derfor foreslår vi at oprette en ny Individuel Ungdomsuddannelse, som skræddersys til netop denne gruppe af unge og udnytter de positive erfaringer med den frie ungdomsuddannelse, men samtidig tager højde for dennes svagheder.

Målgruppen er unge uden ungdomsuddannelse mellem 15 og 25 år, som ikke er i stand til at gå i gang med de eksisterende ungdomsuddannelser – eller har måttet opgive at gennemføre en af disse. Uddannelsen varer to år og sammensættes af mindst tre forskellige uddannelsesdele, som kan bestå af skolebaseret undervisning, praktik og projektarbejde med mindst halvdelen af elevugerne som skolebaseret undervisning.

Mindre spildtid og mere kvalitet på de videregående uddannelser

Alle videregående uddannelser skal gennemgås i løbet af næste valgperiode med henblik på at sikre kortere, mere effektive studier og at frigive økonomiske midler til kvalitet i undervisningen. Der er meget store forskelle på uddannelsesforløb, og en fuldstændig ensartet metode kan ikke anvendes overalt.

Universiteter og læreanstalter må inddrages og tages med på råd. Men nogle hovedmål bør være, at den helt undervisningsfri periode typisk forkortes med mindst en måned om året, og at der etableres nye rutiner for specialeskrivningen, så denne normalt højst varer seks måneder. Kvalitetskravene skal ikke svækkes, men længden af specialer reduceres betydeligt. Til gengæld indføres et obligatorisk forsvar af specialet med censor og vejleder. Statskassens økonomiske gevinst ved en forkortelse af den gennemsnitlige studietid tilfalder ubeskåret universiteterne og målrettes øget kvalitet i uddannelserne.

Frit optag ved hurtig studiestart

Danske unge påbegynder deres studier langt senere, end det er sædvanen i andre lande. Hvis flere gik hurtigere i gang, ville det være gavnligt for beskæftigelsen i en fremtid, hvor højt uddannet arbejdskraft har udsigt til at blive særdeles efterspurgt. Ligesom der skabes mere rum til efteruddannelse senere i arbejdslivet.

Derfor foreslår vi, at unge tilbydes frit optag på stort set alle uddannelsesinstitutioner, såfremt uddannelsen påbegyndes senest året efter, de har afsluttet deres ungdomsuddannelse. Kun meget efterspurgte uddannelser, som samtidig vurderes at have begrænsede beskæftigelsesperspektiver, undtages fra den foreslåede ordning. Samtidig skal optagesystemet reformeres på en sådan måde, at også andre kvalifikationer end boglige kan tælle for de studerende, der på begynder en uddannelse i en lidt senere alder. Det nuværende kvote II-system skal forbedres og gøres mere gennemskueligt.

For oplysninger om ophavsret og brugerrettigheder, se venligst www.kb.dk

For information on copyright and user rights, please consult www.kb.dk